

Салалық кеңестің отырысында
бекітілген Жер ресурстары
бойынша кәсіби біліктілік
2026 жылғы «11» тамыздағы
№ 4 хаттамасы

**«Жер ресурстары»
Салалық біліктілік шеңбері**

Астана-2026

МАЗМҰНЫ

	Салалық біліктілік шеңберінің төлқұжаты	3
	Кіріспе	5
1	Жалпы ережелер	6
2	Саланың ағымдағы жағдайы	8
3	Салалық талдау	11
4	Салалық біліктілік шеңберінің сипаттамасы	16
4.1	Кәсіби және еңбек қызметіндегі процестерге сәйкес "Жерге орналастыру" кіші саласының сипаттамасы	18
5	«Ауыл шаруашылығы және ветеринария» ОРК кәсіптік біліктілік картасы 2008 жылғы кәсіптердің халықаралық стандарттық классификациясы (ISCO-08) және Қазақстан Республикасының 01-2017 кәсіптердің ұлттық жіктеуішін ескере отырып.	49
6	Әзірленген/жаңартылған және әзірлеуге/жаңартуға қажетті кәсіби стандарттар тізбесі	54
7	Қорытындылар мен ұсыныстар	55

«Жер ресурстары» Салалық біліктілік шеңбері

Салалық біліктілік шеңберінің төлқұжаты

Сектор: Жер ресурстары

Жер ресурстары – Қазақстан Республикасы экономикасының саласы, жер ресурстарын зерттеуге, сипаттауға және ұйымдастыруға бағытталған іс-шаралар кешені.

«Жер ресурстары» секторы ҚР 03-2019 Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуішінің (ЭҚБЖ) 2 белгі бойынша келесі кодтарын қамтиды:

- «М Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет» бөлімі;
- «71- Сәулет, инженерлік ізденістер, техникалық сынақтар және талдаулар саласындағы қызмет» бөлімі;
- «71.1 – Сәулет, инженерлік іздестіру және осы салаларда техникалық консультациялар беру саласындағы қызмет» тобы;
- сынып «71.12-Инженерлік іздестірулер саласындағы қызмет және осы салада техникалық консультациялар беру»;
- "71.12.4 - Жерге орналастыру" кіші сыныбы.

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 14 қыркүйектегі № 384 бұйрығына сәйкес Салалық біліктілік шеңбері (бұдан әрі – СБШ) Ұлттық біліктілік жүйесі (бұдан әрі – СБЖ) элементтерінің бірі болып табылады, Қазақстан Республикасының Ұлттық біліктілік жүйесі (бұдан әрі – СБЖ) болып табылады. біліктілік шеңбері және орындалатын жұмыстың күрделілігіне және пайдаланылатын білімнің, дағдының және күзиреттіліктің сипатына байланысты саладағы маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды деңгейлер бойынша жіктеу.

«Жер ресурстары» салалық біліктілік шеңбері Қазақстан Республикасының Ұлттық біліктілік шеңберіне сәйкес келетін сегіз біліктілік деңгейін қамтиды.

кәсіптік топ – жалпы интеграциялық негізі бар (ұқсас немесе жақын мақсат, объектілер, технологиялар, соның ішінде еңбек құралдары) және еңбек функциялары мен оларды іске асыру құзыреттерінің ұқсас жиынтығын білдіретін кәсіби кіші топтардың жиынтығы. Ауыл және орман шаруашылығының мамандары, оның ішінде көгілдір жұмысшылар (тракторлар, баптаушылар және т.б.), техникалық персонал (маркшейдер, маркшейдер, диспетчер және т.б.), негізгі персонал (агроном, инженер-гидротехник, жерге орналастырушы, инженер-мелиоратор, т.б.) және ауыл шаруашылығы саласының басқарушы персоналы.

кәсіптік кіші топ – жер жағдайын, жерді ұтымды пайдалануды және оларды қорғауды жоспарлау мен ұйымдастыруды, жер учаскелерін қалыптастыруды, сәулет-құрылыс қызметі, қоршаған ортаны қорғау

саласындағы білімдерді, жердегі жерге орналастыру объектілерінің орналасқан жерін сипаттауды және (немесе) шекараларын белгілеуді зерделеу.

Осы салалық біліктілік шеңберінде келесі терминдер мен анықтамалар пайдаланылады:

кәсіптік қызмет түрі – сабақтас сипаттағы жалпыланған еңбек функцияларының жиынтығы;

кәсіптік біліктілік – адамның білім алу, оқыту немесе еңбек қызметі (өндіріс орнында оқытшы, еңбек қызметін жүзеге асыру құқығын беретін) процесінде қалыптасқан кәсіптік қызметтің белгілі бір түрі (кәсіби стандарт талаптары немесе практика нәтижесінде қалыптасқан талаптар) шеңберінде еңбек функцияларын орындауға қойылатын талаптарға сәйкес келетін құзыреттерге ие екендігін растайтын диплом, сертификат және т.б. түріндегі құнды ресми тану;

біліктілік деңгейі – біліктілік жүйесінде белгіленген және сипатталған, білім, дағды, күрделілік, стандартты емес жұмыс контексттері, жауапкершілік және тәуелсіздік параметрлері бойынша сараланған қызметкерлердің құзыреттеріне қойылатын талаптардың құрылымдық жиынтығы;

білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындауға қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

шеберлік – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыны қолдана білу;

еңбек функциясы – еңбек процесінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты әрекеттердің жиынтығы;

шеберлік – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыны қолдана білу;

кәсіптік стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) бейресми білім беру, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің белгілі бір саласындағы жұмыстың мазмұнын, сапасы мен шарттарын ескере отырып, білімге, дағдыға, дағдыға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

кәсіптік топ (кәсіптік қызмет саласы) – жалпы интеграциялық негізі бар (ұқсас немесе жақын мақсат, объектілер, технологиялар, оның ішінде еңбек құралдары) және еңбек функциялары мен оларды іске асыру құзыреттерінің ұқсас жиынтығын білдіретін саладағы еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы;

кәсіптік кіші топ (еңбек қызметінің түрі) – кәсіптік топтың бөлігі, еңбек функцияларының және оларды жүзеге асыру үшін қажетті құзыреттердің тұтас жиынтығымен қалыптасатын кәсіптер жиынтығы;

құзыреттілік – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіби міндеттерді орындауға мүмкіндік беретін дағдыларды қолдану қабілеті;

лауазым – ұйымның ұйымдық-әкімшілік иерархиясы жүйесіндегі функционалдық орын, қызметкердің лауазымдық лауазымы;

мамандық – жеке адам айналысатын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін мамандық;

кәсіп – негізгі міндеттер мен орындалатын міндеттердің сәйкестігінің жоғары дәрежесімен сипатталатын, табыс немесе кіріс әкелетін жұмыс орнында орындалатын жұмыстардың жиынтығы;

салалық біліктілік шеңбері (СБШ) – салада танылған біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы. Деңгейлердің әрқайсысы дескрипторлар деп аталатын біркелкі параметрлер (критерийлер) жиынтығымен сипатталады;

ұлттық біліктілік жүйесі (ҰБЖ) – еңбек нарығында қызметкерлердің біліктілігіне сұранысты құқықтық және институционалдық реттеу тетіктерін және білім беру және оқыту жүйесінен біліктілікті ұсынуды қамтитын біліктілік шеңберін қолдайтын тетіктердің жиынтығы;

ұлттық біліктілік шеңбері (ҰБШ) – еңбек нарығында танылған біліктілік деңгейлерінің жүйелі және құрылымдық сипаттамасы;

функционалдық карта – белгілі бір кәсіптердегі қызметкердің белгілі бір кәсіптік топ немесе кіші топ шеңберінде орындайтын еңбек функцияларының, білімінің, дағдысының, дағдысының және кәсіби міндеттерінің құрылымдық сипаттамасы;

– өсімдіктерді өсіру және пайдалану технологиясы

ауыл шаруашылығында және бүлінген жерлерді мелиорациялауды қамтитын жерді қорғауда – ауыл шаруашылығының өнімділігі мен орнықтылығын арттыруға, топырақ құнарлығын сақтау мен жақсарту негізінде ауыл шаруашылығы өнімдерінің кепілдік берілген өндірісін қамтамасыз етуге бағытталған;

өсімдік шаруашылығы – ауыл шаруашылығының ауыл шаруашылығы дақылдарын өсірумен айналысатын саласы;

агрономия – өсімдік генетикасы, өсімдіктер физиологиясы, метеорология және топырақтану саласындағы агрономиялық зерттеулер;

жерге орналастыру – жердің жай-күйін зерделеу, жерді ұтымды пайдалануды және оларды қорғауды жоспарлау мен ұйымдастыру жөніндегі іс-шаралар кешені.

Кіріспе

«Жер ресурстары» саласының салалық біліктілік шеңбері 2023 жылғы 14 қыркүйектегі № 384 бекітілген Салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу және (немесе) өзектендіру қағидаларына сәйкес әзірленді.

Қазақстан Республикасының Үкіметі адами капитал сапасының артуына әкелетін еңбек нарығын, білім беру және оқыту жүйесін дамыту, қызметкерлердің біліктілік деңгейін арттыру қажеттілігін қанағаттандыра отырып, ұлттық біліктілік жүйесін (ҰБШ) және оның барлық элементтерін: ұлттық біліктілік шеңберін (ҰБШ), салалық біліктілік жүйесін (бұдан әрі – біліктілік негіздерін (БЖШ) және оның әзірленген кәсіби бағалау стандарттарын) дамыту бойынша шаралар қабылдайды.

«Жер ресурстары» МБШ біліктілік шеңберлерінің иерархиялық жүйесіндегі осы негіздің орнын ескереді және ұлттық біліктілік жүйесінің құрамдас бөлігі бола отырып, мыналарды білдіреді:

- сала ішіндегі біліктілік деңгейлерінің белгіленген көрсеткіштерінің жалпылама сипаттамасы;

- ҰБШ көрсеткіштеріне және сала үшін маңызы бар басқа да көрсеткіштерге сәйкес қалыптасқан, біліктілік деңгейлері бойынша еңбек қызметі түрлерінің иерархиялық реттелген жіктелуі.

СБШ ҰБШ құрылымдық элементі болып табылады және орындалатын жұмыстың күрделілігіне және жер қатынастарының әлеуметтік-еңбек саласында қолданылатын білім, білік және дағды сипатына қарай маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды деңгейлер бойынша жіктейді.

СБШ әзірлеу кезінде секциялар, кәсіптік топтар және кіші топтар арасында бөлінген салалық мамандықтар анықталды.

СБШ республиканың жер қатынастары саласындағы қызметкердің кәсіптік және мамандандырылған біліктілігінің сипаттамасын қамтиды. Кәсіптер бойынша топтастырылған біліктіліктің негізгі деңгейлері болашақта ПС әзірлеу және біліктілікті бағалау кезінде қолданылуы мүмкін.

Еңбек нарығындағы жұмысқа дайындық білім беру саласын дамытудың басым бағыты болып табылады. Демек, бұл жерде СБШ жер қатынастарындағы еңбек пен білім салаларын байланыстыратын құрал болып табылады.

1. Жалпы ережелер

СБШ миссиясы ауыл шаруашылығындағы біліктілік нарығын дамытудың бірыңғай стратегиясын қалыптастыруды қамтамасыз ету, еңбек нарығы мен білім беру қызметтері нарығының ерекшеліктерін, елдің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін заманауи технологиялар мен ғылыми жетістіктерді пайдалана отырып, еңбектің жоғары сапасы мен өнімділігін қамтамасыз ететін салада кадрларды даярлау жүйесін сипаттау болып табылады.

СБШ көзқарасы – ауыл шаруашылығындағы адам ресурстарын басқару құралы ретінде біліктілікті, еңбек көші-қонын, біліктілікті арттыру траекториясын қолдану аясын жоспарлау және дамыту жүйесін үздіксіз жетілдіру.

СБШ мақсаты жерге орналастыру саласында мойындалған біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасын, саланы дамытудың келешегі мен стратегиясын ескере отырып, қолданыстағы біліктілікке қойылатын талаптарды тұжырымдау, сондай-ақ құзыреттер мен кәсіптердің (біліктіліктердің) түрлерін көрсете отырып, біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптердің картасын жасау болып табылады.

СБШ міндеті – кәсіби стандарттарды кейіннен әзірлеу үшін «Жер ресурстары» саласының қолданбалы және перспективалық технологияларын

ескере отырып, қызметкерлердің функционалдық тәртібіне, дағдылары мен білімдеріне қойылатын талаптарды анықтау. Оның негізгі міндеті жер учаскелерінің шекарасын белгілеу, олардың ауданын, орналасқан жерін және жер ресурстарын ұтымды пайдалану мен басқаруға қажетті басқа да сипаттамаларын анықтау болып табылады.

СБШ дамытудың принциптері:

- салалардың қолданбалы және перспективалық технологияларын ескере отырып, қызметкерлердің функцияларына (функционалдық тәртібіне), дағдылары мен білімдеріне ҰҚК біліктілік деңгейлерінің талаптарын нақтылау;

- төмен біліктілік деңгейінен жоғары деңгейге көшу кезіндегі функциялардың үздіксіздігі;

- функцияларды сипаттаудың бір мәнділігі, логикалық және қысқалығы;

- кәсіптік қызметтің барлық салаларына СБШ типтік талаптарының әмбебаптығы, қолайлылығы;

- қызметкерлердің біліктілігін арттыруды ынталандыруды қамтамасыз ету.

СБШ қызметкерлердің жеке және кәсіптік құзыреттеріне «Жер ресурстары» саласының біліктілік талаптарының құрылымдық сипаттамасын қамтиды. СБШ Ұлттық біліктілік шеңбері (ҰБШ), Қазақстан Республикасының «Кәсіптер классификаторы» (НКЗ, 2017) ұлттық жіктеуішінің негізінде әзірленді және ол:

- кәсіптік стандарттар мен білім беру бағдарламаларының мазмұнына бірыңғай салалық талаптарды әзірлеу;

- саланың қажеттіліктеріне байланысты еңбек нарығы мен білім беру жүйесін дамыту стратегиясын қалыптастыру;

- еңбекақы төлеудің ашық және басқарылатын жүйесін құру.

СБШ-ның негізгі мақсаты – агроөнеркәсіптік кешендегі, бәсекеге қабілетті түпкілікті мақсаттағы өнімді жасау мен өткізуде және табиғи және ауыл шаруашылығы ресурстарын тиімді пайдалануда мемлекеттік және салалық саясаттың құралы ретінде қызмет ету.

СБШ Қазақстан Республикасының Ұлттық біліктілік жүйесі шеңберінде салаға арналған кәсіптік және білім беру стандарттары мен білім беру бағдарламаларын әзірлеумен айналысатын сарапшыларға, әзірлеушілерге және жұмыс топтарының мүшелеріне, сондай-ақ жұмыс берушілерге, әртүрлі деңгейдегі білім беру ұйымдарына, кәсіпорындардың басшылары мен мамандарына, студенттерге арналған.

СБШ Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 14 қыркүйектегі № 384 (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 15 қыркүйекте № 2034 болып тіркелген) бұйрығымен бекітілген Салалық біліктілік негіздерін әзірлеу және (немесе) жаңарту қағидаларының әдістемелік ұсынымдарын ескереді.

2. Саланың ағымдағы жағдайы

Жер ресурстары мен ауыл шаруашылығы бір-бірімен тығыз байланысты, өйткені жер ауыл шаруашылығы өндірісінің дамуына ықпал етеді. Байланыстың кейбір аспектілері жаңа жерлерді ауыл шаруашылығы өндірісіне тарту болып табылады. Жерге орналастыру жерді, еңбекті және ауыл шаруашылығы техникасын тиімді пайдаланудың негізін қамтамасыз етеді, топырақ құнарлығын сақтайды және арттырады.

Өндірістік қызмет түрлері Еуропалық Экономикалық Қоғамдастықтың Экономикалық қызмет түрлерінің статистикалық сыныптамасын (NACE Rev.2) ескере отырып әзірленген Қазақстан Республикасының 03-2019 жылғы «Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші» (ОКЕД) Салық кодексіне сәйкес белгіленеді.

СБШ ОКЕД сәйкес бөлімдерді, топтарды, сыныптарды және ішкі сыныптарды қарастырады:

- «М Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет» бөлімі; - «71 – сәулет, инженерлік іздестірулер, техникалық сынақтар және талдаулар саласындағы қызмет» бөлімі;
- «71.1 – сәулет, инженерлік іздестіру және осы салаларда техникалық кеңес беру саласындағы қызмет» тобы;
- сынып «71.12 – инженерлік іздестіру және осы салада техникалық консультациялар беру саласындағы қызмет»;
- «71.12.4 - жерге орналастыру» кіші сыныбы және осы салаларда қызмет көрсету.

Бұл бөлім қызметтің екі негізгі түрін қамтиды: жерге орналастырумен байланысты негізгі кәсіптердің сипаттамасы, сондай-ақ жерге орналастыру, жерге және қала құрылысы кадастры бойынша жобалау-іздестіру жұмыстарының графикалық бөлігін орындауға және жобаларды табиғатқа беру кезінде геодезиялық жұмыстарды орындауға қатысатын жұмысшылардың еңбегі мен еңбек функцияларының сипаттамасы.

Сәулет саласындағы қызмет, инженерлік іздестіру, жерге орналастыру жұмыстарын техникалық сынақтан өткізу және талдау. Жердің жай-күйін зерделеу, жерді ұтымды пайдалануды және оларды қорғауды жоспарлау мен ұйымдастыру, жер учаскелерін қалыптастыру, жердегі жерге орналастыру объектілерінің орналасқан жерін сипаттау және (немесе) шекарасын белгілеу.

«Білім» тарауында қамтылған теориялық және практикалық білімге қойылатын талаптармен қатар қызметкерлер білуі керек: ішкі еңбек тәртібі ережелерін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, экологиялық және өнеркәсіптік қауіпсіздік, санитарлық-эпидемиологиялық талаптарды, жұмыс орнын ұтымды ұйымдастыру және ұстау тәртібін.

Деңгейлері:

- 1) Сызбашы: СБШ бойынша біліктілік деңгейі 3;
- 2) Техник-маркшейдер: СБШ бойынша біліктілік деңгейі 4;
- 3) маркшейдер техник: СБШ бойынша біліктілік деңгейі 4.1;
- 4) Жерге орналастырушы техник: СБШ бойынша біліктілік деңгейі 4;
- 5) маркшейдер: СБШ бойынша біліктілік деңгейі 5;
- 6) Жерге орналастырушы: СБШ бойынша біліктілік деңгейі 6-8.

СБШ сондай-ақ 72 Ғылыми зерттеулер мен әзірлемелер (мамандар геодезия және картография, жерге орналастыру, жер кадастры саласындағы ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарға құқығы бар) және 74 Басқа да кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет (мамандар қызмет түрімен айналыса алады – жер ресурстарын басқару саласындағы қызмет түрімен айналыса алады – жер ресурстарын басқару саласындағы қызмет) 72-баптарын атап өткен СБШ «Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет» бөліміне тоқталады. Бұл бөлім біліктілік деңгейлерінің бірыңғай шкаласын анықтайды, біліктіліктердің салыстырмалылығын қамтамасыз етеді және кәсіби стандарттар мен сәйкестікті растау және осы саладағы мамандарға біліктілік беру жүйесі үшін негіз болып табылады.

Жерге орналастырудағы қызмет түрлерінің классификациясы

№ п/п	ЭҚЖЖ секциясы	ЭҚЖЖ Бөлімі	ЭҚЖЖ топтары	ЭҚЖЖ сыныбы	ЭҚЖЖ кіші сыныбы
1	«М кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет» секциясы	«71 - бөлім- сәулет, инженерлік ізденістер, техникалық сынақтар және талдау саласындағы қызмет, сондай-ақ химиялық, физикалық және басқа да сынақтар жүргізу жөніндегі	«71.1 Сәулет, инженерлік ізденістер және осы салаларда техникалық кеңес беру саласындағы қызмет» тобы	«71.12- инженерлік ізденістер саласындағы қызмет және осы салада техникалық кеңес беру» сыныбы	«71.12.4 - Жерге орналастыру » кіші сыныбы
			72.1 Жаратылыста ну және техникалық ғылымдар саласындағы ғылыми	72.19 Жаратылыст ану және техникалық ғылымдар саласындағы басқа да	

		қызметтерді қамтиды.»	зерттеулер мен тәжірибелік әзірлемелер	ғылыми зерттеулер мен тәжірибелік әзірлемелер	
		74 - Өзге де кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет	74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет	74.90 Басқа топтарға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	74.90.9 Басқа топтарға жатпайтын басқа да кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет

Бөлім деңгейінде негізгі жіктеу белгілері өндірістік қызметтердің сипаттамалары мен қызмет нәтижелері, сондай-ақ статистиканы қалыптастыру кезінде нарықтық экономикадағы процестерді сипаттау және талдау үшін ұлттық шоттар жүйесінің (ҰШЖ) мәліметтерін пайдалану болып табылады. Бөлімдер мен топтар деңгейінде (тиісінше 2 немесе 3 таңба) біліктілік белгілері өндірілетін және пайдаланылатын тауарлар мен қызметтердің мақсаты, шикізат түрі мен өндеу технологиясы болып табылады.

Жер ресурстары өнеркәсібіндегі процестер мен кәсіби қызметтің өзара әрекеттесуі

ҰБШ	Салалық біліктілік шеңбері		
Біліктілік деңгейі	Процестер		
8	1 бөлім. Басқару процестері		
7	Жалпы басшылық, негізгі өндірісті басқару, персоналды басқару		
6	2 бөлім. Өндірістік процесті дайындау Теориялық зерттеулер жүргізу. Өндірістік процестердің ғылыми негіздемесі. Өндірістік процестерді,	3-бөлім. Негізгі өндірістік процестер Жерге орналастыру құжаттарын дайындау. Жерге орналастыру жобасын жасау, келісу, сараптау және	4 бөлім. Өндірістік процестерден кейін (сату) Жаңа өндірісті техникалық жарақтандыруды іске асыру. Өндірісті жаңа
5			
4			

	жабдықтардың жұмысын және т. б. жүзеге асыру схемаларын қалыптастыру. Технологиялық жобалау және жобалау-ұйымдастыру жұмыстары.	бекіту. Жобаны табиғатқа көшіру.	жабдықпен, техникамен толтыру. Нақты жұмыста жаңа жабдықтарды, технологияларды сынақтан өткізу.
	5-бөлім. Көмекші процестер <i>Іс жүргізу.</i> Жер құқықтарын және олармен жасалатын мәмілелерді тіркеуді, меншік иелері мен пайдаланушылардың өз құқықтарына деген сенімін қалыптастыруды қамтиды. <i>Шаруашылық қызмет көрсету.</i> Мысалы, бұзылған жерлерді қалпына келтіру, құнарлылықты қалпына келтіру, топырақтың құнарлы қабатын алып тастау және сақтау. <i>Қауіпсіздік.</i> Жер заңнамасының сақталуын бақылауды, жер учаскелерінің өз бетінше иеленуіне жол бермеуді, эрозия, тұздану және жердің тозуын тудыратын басқа да процестердің салдарын болғызбауды және жоюды қамтиды. <i>Жерді есепке алу және түгендеу.</i> Ауылшаруашылық жерлерін түгендеу, дақылдарды анықтау, дақылдардың жай-күйін бақылау, дақылдарды болжау. Жер учаскелері туралы барлық ақпаратты анықтау және тіркеу (сипаттамасы және құқықтық аспектілері). Меншік иелерінің құқықтарын қорғау және жер ресурстарын тиімді басқару		

3. Салалық талдау

Қазақстан Республикасының 2022-2023 жылдарға арналған ішкі экономикасының шоттарын талдау ауыл шаруашылығы қызметінің түрлері бойынша жалпы өнім (қызмет) 9,5 трлн теңгені құрайтынын көрсетеді. ҚР Ауыл шаруашылығы министрлігінің мәліметі бойынша, бүгінгі таңда ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірумен (қызмет көрсетуді қоса алғанда) 17,8 мың кәсіпорын айналысады, пайдаланылған егіс алқаптарының көлемі 23,9 млн га, жалпы өнім индексі 109,1% құрайды.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлау бағытының жіктеуішіне сәйкес агроөнеркәсіптік кешен үшін кадрларды даярлау келесі бағыттар бойынша жүзеге асырылады: агрономия, мал шаруашылығы, орман, балық шаруашылығы, жер ресурстары, су ресурстары және суды пайдалану, ауыл шаруашылығы техникасы, ветеринария.

Техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары мен біліктілік классификаторына (ТКБ) сәйкес кадрларды даярлау келесі бағыттар бойынша жүзеге асырылады: агрономия, мал шаруашылығы, орман шаруашылығы, балық шаруашылығы, аңшылық және мал шаруашылығы, ауыл шаруашылығын механикаландыру, омарта және жібек шаруашылығы, ветеринария, жерге орналастыру.

«Атамекен» Ұлттық сауда-өнеркәсіп палатасының өндірістік ортада жүргізген сауалнамаларының статистикасы және ресми статистикалық мәліметтерге сәйкес, агроөнеркәсіптік кешендегі сұранысқа ие мамандықтарға жалпы қажеттілік жыл сайын шамамен 10 мың адамды құрайды.

Демек, бәрінен бұрын ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруде біліктілігі жоқ жұмысшылар, аралас өнім өндіруде фермерлер мен жұмысшылар, тракторшылар қажет. Білімі бойынша олар техникалық және кәсіптік білімге сәйкес келеді (яғни ТiPO/колледждер негізінде).

Жалпы, болжам динамикасы не шамалы өсуді немесе санның айтарлықтай ауытқуын көрсетеді

2023 жылы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің бұйрығымен Ауыл шаруашылығы және ветеринария саласындағы кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес құрылды. Кеңес құрамына 13 адам кіреді, оның ішінде 4 адам жұмыс берушілер мен бірлестіктерден (Шығыс Қазақстан ауылшаруашылық тәжірибе станциясы, «Мукинов» шаруа қожалығы, Қазақстан ауылшаруашылық кооперативтерінің ұлттық одағы, Қазақстанның ет-сүт одағы), 2 адам білім беру ұйымдарынан (Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Еуразия аграрлық колледжі және АӨКК, ҰҒОҚК, 2008 ж. Ауыл шаруашылығы министрлігі мен Ұлттық білім беру ғылыми орталығынан. Осы кезеңде жоспар бойынша кеңестің 3 отырысы өткізілді. 4 кәсіби стандарт қаралды. Ағымдағы жылға кәсіби стандарттарды әзірлеу және жаңарту жоспарлары қалыптастырылды.

Қолданыстағы немесе жаңартылу алдында тұрған 138 кәсіби стандарт бар, оның ішінде 385 кәсіптік карта. Қосымша 133 мамандық картасын қамту жоспарлануда. Оқу орындарының сала кәсіпорындарымен өзара әрекеттесуі.

Бүгінгі таңда еліміздің 79 колледжінде техникалық және кәсіптік білім беру деңгейінің (колледждің) кадрларын даярлау жүзеге асырылуда. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрлар 8 ірі факультет пен 12 кафедра базасында 3 ауыл шаруашылығы университетінде және 20 көпсалалы университетте дайындалады.

Техникалық және кәсіптік білім беру (колледж) кадрларын даярлау Білім министрлігінің құзыретіне жатады.

Осылайша, мемлекет жыл сайын еңбек нарығының қажеттіліктеріне (мемлекеттік тапсырыс) қарай кадрларды даярлауға гранттар бөледі. Әр оқу жылының динамикасы орта есеппен 7-8%-ға артады.

Аграрлық жоғары оқу орындарында 175-ке жуық білім беру бағдарламасы (ауылшаруашылық профилі) бар, олардың көпшілігі (70%) кәсіптік стандарттарға негізделген, жұмыс берушілер мен сарапшылық топтың міндетті түрде қарау тәртібімен.

Оқу орындары да кәсіпорындармен тығыз байланыста. Білім министрлігінің мәліметі бойынша, еліміздің колледждерінде дуальды (өндірістік) оқыту 500-ден астам кәсіпорында жүргізіледі, жыл сайын нысаналы мемлекеттік тапсырыс (кәсіпорындардан, әкімдіктерден және т.б.) кемінде 95 грант бөлінеді, 80 кәсіпорын (ірі ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілер, шаруа қожалықтары және т.б.) меценаттық көмек көрсетеді.

Университеттер 3 мыңнан астам кәсіпорынмен өзара әрекеттеседі. Дуальды оқыту 215 кәсіпорын базасында жүргізіледі. Жыл сайын жергілікті атқарушы органдар мен кәсіпорындардан 40-тан астам грант бөлінеді. Студенттерге арналған кәсіптік тәжірибе базасында 1000-нан астам кәсіпорын бар.

Жалпы, ауыл шаруашылығы саласында жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды бітіру 3432 адамды құрады, жұмысқа орналасу 68-70% деңгейінде (себеп: бала күтімі, әскери қызмет, магистратура/докторантурада оқуды жалғастыру). 2022-2023 оқу жылына арналған.

Кәсіби қызметтің ұлғайтылған түрлері шеңберіндегі түрлері

Қызмет түрі	Қызметтің ішкі түрлері	ҰҚЖ-дағы ішкі түрдің үлесі (%)	Басқа қызмет түрлерімен байланыс (бар болса)
Сәулет, инженерлік ізденістер, техникалық сынақтар және талдау	Жерге орналастыру	100	Аралас

Кәсіби қызметтің бөлшектенген түрлері шеңберіндегі түрлері мен ішкі түрлері

Қызмет түрі	Қызметтің ішкі түрлері	ҰҚЖ- дағы ішкі түрдің үлесі (%)
Сәулет, инженерлік ізденістер, техникалық сынақтар және талдау	Жерге орналастыру	100,0
	Сызбашы	5
	Жерге орналастыру саласындағы жобалау, іздігіру, картографиялық, геодезиялық және басқа да жұмыс түрлерін графикалық безендіру бойынша сызу жұмыстарын жүргізу	
	Жер-кадастрлық картаға және жер-кадастрлық құжаттамаға графикалық сипаттамалық бейнелерді қолдану, құжаттардың графикалық бөлігін дайындау;	
	Топографиялық-геодезиялық белгілерді жобалау- іздігіру жұмыстары кезінде алынған мәліметтер негізінде картографиялық және жоспарлау материалдарына қолдану;	
	Сызба және соған байланысты есептеу және графикалық жұмыстарды жүргізу, масштабтауды білу;	
	Сызбалық жұмыстарды жинақтау және безендіру.	
	«Техник -геодезист»	5
	Жерде нақты барлау жұмыстарын жүргізу. Жердегі тірек нүктелерін байланыстыру.	
	Құралдарды тексеру үшін, жобалауға техникалық шарттарды дайындауда күнтізбелік кестелерді әзірлейді.	
	Жерге орналастыру кезінде топографиялық- геодезиялық жұмыстарға бастапқы мәліметтерді дайындау.	
	Жерге орналастыру жобасын жерге көшіру (заттай).	
	Геодезист	

	Бағдарламалық өнімдерді пайдалана отырып, геодезиялық өлшемдердің нәтижелерін математикалық өңдеуді орындау	
	Арнайы мақсаттағы геодезиялық жұмыстар	
	«Жерге орналастырушы»	
	Жер учаскесіне сәйкестендіру құжаттарын ресімдеу және қайта ресімдеу кезінде далалық және іс жүргізу жұмыстары.	
	Ауданды анықтау және жердегі жер учаскелерінің шекарасын белгілеу мақсатында жер учаскелерін түсіру	
	Барлау деректерін және қажетті жер-кадастрлық ақпаратты жинау және өңдеу	
	Жерге орналастыру бойынша жобалау-іздістіру жұмыстарының жұмыс жоспарлары мен бағдарламаларын жасау	
	Жердің сапасы нашарлаған кезде жерді бағалау жұмыстарын жүргізу, залалдарды анықтау.	
	Жерге орналастырушы мамандарды даярлауға қатысу.	
	Жерге түгендеу жұмыстарын жүргізу	
	Кәсіпорын қызметінің стратегиясы шеңберіндегі басқару қызметі	
	Қызметкерлердің біліктілігін арттыру және нәтижелерге қол жеткізу үшін жауапкершілік	
	Ақпаратты статистикалық өңдеу, олардың көрсеткіштерін оңтайландыру (жақсарту)мақсатында жерге орналастыру схемалары мен жерге орналастыру жобаларын математикалық және компьютерлік модельдеу.	
	Жер қатынастарын реттеу, жер ресурстарын басқару органдарын ақпараттандыру әдістерін әзірлеу.	
	Жер ресурстарын мемлекеттік басқару стратегиясын айқындау, жерді ұтымды пайдалануды жоспарлау мен ұйымдастырудың стратегиялық бағыттарын қалыптастыру және	

	әртүрлі әкімшілік деңгейлерде жер қатынастарын реттеу.	
	Елдің агроөнеркәсіптік кешенін дамыту мен орналастыруды аумақтық жоспарлау. Ауыл шаруашылығы жерлерін және басқа аумақтарды аймақтарға бөлу.	

4. Салалық біліктілік шеңберінің сипаттамасы

Кәсіптер саланың біліктілік деңгейлері бойынша кәсіби кіші топқа бөлінеді жерге орналастыру.

Біліктілік деңгейі		Саланың біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптер (кәсіби кіші топ – жерге орналастыру)	Дипломдар, сертификаттар, куәліктер және жұмыс тәжірибесі
ҰБХ бойынша	СБШ бойынша		
3	3	Сызбашы	Техникалық және кәсіптік білімі – диплом
3	4	Техник-геодезист -1	Техникалық білімі – диплом
4	4	Кадастрды бағалау техникі; Жер кадастры жөніндегі техник; Кадастр жөніндегі техник;	Техникалық білімі, өндірістегі практикалық тәжірибесі
3	4.1	Техник-геодезист 2	Техникалық білімі, өндірістегі практикалық тәжірибесі
4	5	Геодезист	Жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары
5	5	Тіркеуші (кадастр жүйесінде);	Жоғары білім, қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары.
5	4	Жерге орналастырушы 1, Техник-жерге орналастырушы, Жерге орналастырушы	Жоғары білім, қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары.
6	6	Жерге орналастырушы 2, Жерге орналастыру бөлімінің бас маманы; Жер кадастры жөніндегі инженерлер; Кадастр жөніндегі инженерлер;	Жоғары білім және / немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім

7	7	Жерге орналастырушы 3, Бейіні бойынша оқу орнының оқытушысы, Ғылыми-зерттеу зертханасының кіші ғылыми қызметкері; Жерді қолдану есебі және мониторингі жөніндегі инженерлер.	Жоғары оқу орнынан кейінгі білім практикалық тәжірибенің болуы
8	8	Жерге орналастырушы 4, Жер ресурстарын мемлекеттік басқару органдарының басшысы, Қызмет бағыты бойынша жоғары оқу орындарындағы оқытушылық қызмет, Жерге орналастыру жөніндегі ғылыми-зерттеу зертханасының меңгерушісі;	Жоғары оқу орнынан кейінгі білім (тиісті мамандық бойынша магистр, философия докторы (PhD) және/немесе бейіні бойынша доктор академиялық дәрежесін алуға әкелетін бағдарламалар немесе практикалық тәжірибе

4.1 Кәсіби және еңбек қызметіндегі процестерге сәйкес "Жерге орналастыру" кіші саласының сипаттамасы

СБШ деңгейі	Ұлттық сабақ классификаторына н сабақ	ҰБК деңгейі	Кезендері	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі	Білім	Дағдылар (қабілеттер)	Жеке құзыреттер
1 бөлім. Басқару процестері							
8	1210-0-049 ауыл шаруашылығы ұйымының директоры	8	Процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы», «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің сатып алулары туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-шаруашылық қызметін басқару және экономиканы және тиісті шаруашылық қызмет түрін дамытудың басым бағыттарын айқындау; агроөнеркәсіптік кешен және ұйымның (филиалдың) агроөнеркәсіп кешеніндегі өндірістік қызметі мәселелері бойынша басқарушылық, нормативтік-құқықтық, нұсқаулық-әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын жасау және келісу тәртібін және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, ауыл шаруашылығының тиісті саласындағы ғылым мен озық тәжірибенің жетістіктерін, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық-құқықтық нормаларды, ішкі еңбек заңнамасын, шаруашылық жүргізудің іргелі заңнамасын, қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	– кәсіпорынның немесе ұйымның жалпы қызметін жоспарлау, бағыттау және үйлестіру; – кәсіпорынның немесе ұйымның жұмысы мен нәтижелерін, сондай-ақ директорлар кеңесіне және басқа да басқару органдарына берілген есептерді талдау; – кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясатын және бағдарламаларын анықтау; – ұйымның жалпы бағытын және басқаруын қамтамасыз ету; – бюджеттерді әзірлеу және басқару, шығыстарды бақылау және ресурстардың тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ету; – саясатты іске асыру және бағдарламаларды жүзеге асыру үшін материалдық, адам және қаржылық ресурстардың көлеміне рұқсат беру; – ұйымның немесе кәсіпорынның мақсаттарына қол жеткізудегі және саясатты жүзеге асырудағы жұмысын бақылау және бағалау; – жоғары басшылықпен кеңесу, ұсыныстарды қарау және есептерді дайындау; – ресми іс-шараларда, келіссөздерде, конвенцияларда, семинарларда, қоғамдық тыңдауларда және форумдарда ұйым атынан өкілдік етуге; – жоғары лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді таңдау немесе іріктеуді бекіту; - ұйымның тиісті заңдар мен ережелерді сақтауын қамтамасыз ету.	Көшбасшылық, стратегиялық ойлау, шешімділік, өзіндік тиімділік, командада жұмыс істеу қабілеті мен ниеті, қызығушылық, сыртқы және ішкі қарым-қатынаста тиімді қарым-қатынас жасау қабілеті, компанияның мақсаттары мен құндылықтарымен жұмыс істей білу
	1210-0-073 Ауыл шаруашылығы ұйымының басшысы (директоры, президенті және т.б.) Облыстық жер қатынастары басқармасы мемлекеттік					– кәсіпорынның немесе ұйымның жалпы қызметін жоспарлау, бағыттау және үйлестіру; – кәсіпорынның немесе ұйымның жұмысы мен нәтижелерін, сондай-ақ директорлар кеңесіне және басқа да басқару органдарына берілген есептерді талдау; – кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясатын және бағдарламаларын анықтау;	Көшбасшылық, стратегиялық ойлау, шешімділік, өзіндік тиімділік, командада жұмыс істеу қабілеті мен ниеті, қызығушылық, сыртқы және ішкі қарым-қатынаста тиімді қарым-қатынас жасау қабілеті, компанияның мақсаттары мен

	мекемесінің басшысы					– ұйымның жалпы бағытын және басқаруын қамтамасыз ету; – бюджеттерді әзірлеу және басқару, шығыстарды бақылау және ресурстардың тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ету; – саясатты іске асыру және бағдарламаларды жүзеге асыру үшін материалдық, адам және қаржылық ресурстардың көлеміне рұқсат беру; – ұйымның немесе кәсіпорынның мақсаттарына қол жеткізудегі және саясатты жүзеге асырудағы жұмысын бақылау және бағалау; – жоғары басшылықпен кеңесу, ұсыныстарды қарау және есептерді дайындау; – ресми іс-шараларда, келіссөздерде, конвенцияларда, семинарларда, қоғамдық тыңдауларда және форумдарда ұйым атынан өкілдік етуге; – жоғары лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді таңдау немесе іріктеуді бекіту; - ұйымның тиісті заңдар мен ережелерді сақтауын қамтамасыз ету.	құндылықтарымен жұмыс істей білу
	1310-1-010 Бас мемлекеттік инженер-инспектор (ауыл шаруашылығында) (облыс) жер ресурстарын басқару басқармасы мемлекеттік мекемесінің басшысы					– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау және қаржылық және операциялық есептерді дайындау; – Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; – фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарт; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру; – Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және жабдықтарды сатып алу; – Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелері мен жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.

						– Жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	
8.1	1310-1-001 Бас агроном	8	Жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы», «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің сатып алулары туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-шаруашылық қызметін басқару және экономиканы және тиісті шаруашылық қызмет түрін дамытудың басым бағыттарын айқындау; агроөнеркәсіптік кешен және ұйымның (филиалдың) агроөнеркәсіп кешеніндегі өндірістік қызметі мәселелері бойынша басқарушылық, нормативтік-құқықтық, нұсқаулық-әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын жасау және келісу тәртібін және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, ауыл шаруашылығының тиісті саласындағы ғылым мен озық тәжірибенің жетістіктерін, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық-құқықтық нормаларды, ішкі еңбек заңнамасын, шаруашылық жүргізудің іргелі заңнамасын, қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау және қаржылық және операциялық есептерді дайындау; – Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; – фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарт; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру; – Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және жабдықтарды сатып алу; – Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелері мен жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру; – Жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	1310-1-002 Бас агроном (өсімдіктер карантині жөніндегі мемлекеттік инспектор)						
	1310-1-013 Бас инженер (ауыл шаруашылығында)						
7.2	1210-0-049 Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры	7	Жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу	Ұйым қызметінің негізгі бағыттарын басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы», «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің сатып алулары туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-шаруашылық қызметін басқару және экономиканы және тиісті шаруашылық қызмет түрін дамытудың басым бағыттарын айқындау; агроөнеркәсіптік кешен және ұйымның (филиалдың) агроөнеркәсіп кешеніндегі өндірістік қызметі мәселелері бойынша басқарушылық, нормативтік-құқықтық, нұсқаулық-әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын жасау және келісу	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау және қаржылық және операциялық есептерді дайындау; – Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; – фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарт; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	1210-0-073 Ауыл шаруашылығы ұйымының басшысы (директоры, президенті және т.б.)						
	1310-1-010 Бас мемлекеттік инженер-инспектор (ауыл шаруашылығында)						
	1310-1-044 Бөлім меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)						
	1310-1-046 Экспедиция бастығы						

	(ауыл шаруашылығы бойынша)				тәртібін және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, ауыл шаруашылығының тиісті саласындағы ғылым мен озық тәжірибенің жетістіктерін, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық-құқықтық нормаларды, ішкі еңбек заңнамасын, шаруашылық жүргізудің іргелі заңнамасын, қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	– Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және жабдықтарды сатып алу; – Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелері мен жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру; – Жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	
7.1	1310-1-051 Филиал меңгерушісі (шаруа қожалығы, ауылшаруашылық учаскесі)	7	Жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы», «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің сатып алулары туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-шаруашылық қызметін басқару және экономиканы және тиісті шаруашылық қызмет түрін дамытудың басым бағыттарын айқындау; агроөнеркәсіптік кешен және ұйымның (филиалдың) агроөнеркәсіп кешеніндегі өндірістік қызметі мәселелері бойынша басқарушылық, нормативтік-құқықтық, нұсқаулық-әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын жасау және келісу тәртібін және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, ауыл шаруашылығының тиісті саласындағы ғылым мен озық тәжірибенің жетістіктерін, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық-құқықтық нормаларды, ішкі еңбек заңнамасын, шаруашылық жүргізудің іргелі заңнамасын, қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау және қаржылық және операциялық есептерді дайындау; – Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; – фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарт; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру; – Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және жабдықтарды сатып алу; – Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелері мен жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру; – Жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
2 - бөлім. Өндіріс процесін дайындау							
8,2	1310-1-003 Өсімдіктерді қорғау жөніндегі бас агроном 1310-1-004 Бас агрохимик 1310-1-013 Бас инженер (ауыл шаруашылығында) 1310-1-001 Бас агроном	8	жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы», «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің сатып алулары туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау және қаржылық және операциялық есептерді дайындау; – Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.

					шаруашылық қызметін басқару және экономиканы және тиісті шаруашылық қызмет түрін дамытудың басым бағыттарын айқындау; агроөнеркәсіптік кешен және ұйымның (филиалдың) агроөнеркәсіп кешеніндегі өндірістік қызметі мәселелері бойынша басқарушылық, нормативтік-құқықтық, нұсқаулық-әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын жасау және келісу тәртібін және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, ауыл шаруашылығының тиісті саласындағы ғылым мен озық тәжірибенің жетістіктерін, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық-құқықтық нормаларды, ішкі еңбек заңнамасын, шаруашылық жүргізудің іргелі заңнамасын, қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	– фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарт; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру; – Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және жабдықтарды сатып алу; – Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелері мен жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру; – Жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	
7,2	1310-1-048 Ауыл шаруашылығындағы менеджер (басшы, директор).	7	жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның (саланың) өндірістік-шаруашылық, қаржы-шаруашылық қызметін реттейтін және экономиканың тиісті түрін және экономикалық дамуының басым бағытын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері; агроөнеркәсіптік кешен және ұйымның (филиалдың) агроөнеркәсіптік қызмет саласындағы өндірістік қызметі мәселелері бойынша жетекші, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын жасау және келісу тәртібін және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, тиісті ауыл шаруашылығы саласындағы ғылыми жетістіктер мен озық тәжірибелерді, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық ұйымның еңбек заңнамасын, іргелі еңбек заңнамасын, ішкі еңбекті қорғау және қылмыстық-атқару заңнамасын, өрт қауіпсіздігі ережелері.	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау және қаржылық және операциялық есептерді дайындау; – Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; – фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарт; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру; – Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және жабдықтарды сатып алу; – Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелері мен жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру; – Жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	1310-1-049 Техникалық менеджер (ауыл шаруашылығында)				Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы»,	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін	
7	1310-1-024 Бөлім меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)	7	жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау,	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы»,	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар,

	1310-1-025 Бөлім меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)		талдау және процестің орындалуын реттеу		«Қазақстан Республикасындағы тіл туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы», «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің сатып алулары туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-шаруашылық қызметін басқару және экономиканы және тиісті шаруашылық қызмет түрін дамытудың басым бағыттарын айқындау; агроөнеркәсіптік кешен және ұйымның (филиалдың) агроөнеркәсіп кешеніндегі өндірістік қызметі мәселелері бойынша басқарушылық, нормативтік-құқықтық, нұсқаулық-әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын жасау және келісу тәртібін және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, ауыл шаруашылығының тиісті саласындағы ғылым мен озық тәжірибенің жетістіктерін, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық-құқықтық нормаларды, ішкі еңбек заңнамасын, шаруашылық жүргізудің іргелі заңнамасын, қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау және қаржылық және операциялық есептерді дайындау; – Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; – фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарт; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру; – Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және жабдықтарды сатып алу; – Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелері мен жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру; – Жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	1310-1-039 пункт меңгерушісі (ауыл шаруашылығы бойынша)						
	1310-1-040 Сектор меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)						
	1310-1-037 Бөлім меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)						
	1310-1-038 Отряд бастығы (ауыл шаруашылығы бойынша)						
	1310-1-045 Учаске меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)						
	1310-1-004 Бас агрохимик						
	2165-4-003 Жерді қолдану есебі және мониторингі жөніндегі инженерлер						
6	1210-0-049 Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры	6	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	негізгі өндірістік процесті ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы», «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің сатып алулары туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-шаруашылық қызметін басқару және экономиканы және тиісті шаруашылық қызмет түрін дамытудың басым бағыттарын айқындау; агроөнеркәсіптік кешен және ұйымның (филиалдың) агроөнеркәсіп кешеніндегі өндірістік қызметі мәселелері бойынша басқарушылық,	кәсіпорынның немесе ұйымның жеке функционалдық мәселелерін басқару және жоспарлау; – кәсіпорынның немесе ұйымның шаруашылық, өндірістік, ғылыми қызметінің белгілі бір саласындағы жұмысты талдау, сондай-ақ басқару органдарына ұсынылатын есеп беру; – кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясатын және бағдарламаларын анықтау; – ұйымды жалпы басқару мен басқаруды қамтамасыз ету; – бюджеттерді әзірлеу және басқару, шығыстарды бақылау және ресурстарды тиімді пайдалануды қамтамасыз ету;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	1210-0-073 Ауыл шаруашылығы ұйымының басшысы (директоры, президенті және т.б.)						

					нормативтік-құқықтық, нұсқаулық-әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын жасау және келісу тәртібін және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, ауыл шаруашылығының тиісті саласындағы ғылым мен озық тәжірибенің жетістіктерін, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық-құқықтық нормаларды, ішкі еңбек заңнамасын, шаруашылық жүргізудің іргелі заңнамасын, қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	– саясатты іске асыру және бағдарламаларды орындау үшін материалдық, адами және қаржылық ресурстардың көлемдерін бекіту; – ұйымның немесе кәсіпорынның қойылған мақсаттарға қол жеткізудегі және саясатты жүзеге асырудағы қызметін бақылау және бағалау; – жоғары басшылықпен кеңесу, ұсыныстарды қарау және есептерді дайындау; – ресми іс-шараларда, келіссөздерде, конгрестерде, семинарларда, қоғамдық тыңдауларда және форумдарда ұйым атынан өкілдік ету; – жоғары лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді іріктеу немесе іріктеуді бекіту; - ұйымның тиісті заңдар мен ережелерді сақтауын қамтамасыз ету. өндірістік қызметті бақылау – бюджетті жоспарлау және тексеру критерийлерін әзірлеу – фермерлермен, скиперлермен немесе дербес меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарттар жасасу; – жұмыс түрлерін, қарқындылығы мен ретін жоспарлау; – өндірістік және коммерциялық қызметтің негізгі өлшемдеріндегі бұзушылықтарды немесе жетістіктерді анықтау және бақылау – сатып алынатын тауарлардың нарықтық құнын бақылау; – бюджеттерді әзірлеу және басқару; – өсімдіктерді қорғау, күту және өңдеу бойынша өндірістік қызметтің стратегиясын әзірлеу; – ауыл шаруашылығы дақылдарын сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; – фермерлермен, сатып алушылармен шарт жасасу; – максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастыру; – жұмыс түрлерін, қарқындылығын және ретін жоспарлау; – экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау;
	1310-1-010 Бас мемлекеттік инженер-инспектор (ауыл шаруашылығында)					
	1310-1-004 Бас агрохимик					

						– жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау. – ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруге әсер ететін өнімдердің, жемшөптің, топырақ пен судың және басқа факторлардың сапасына қатысты деректер мен үлгілерді жинау және талдау; – өсімдік шаруашылығы өнімдерінің, сондай-ақ балама өнімдердің өнімділігін арттыру әдістері бойынша кеңес беру; – өсімдік аурулары, зиянкестер мен арамшөптермен күресу, топырақты жақсарту бойынша кеңес беру; – тауарлық дақылдарды өндіруге әсер ететін экологиялық факторларды зерттеу; – өсіру әдістерінің, топырақтың, жәндіктердің, аурулардың дақылдардың өніміне әсерін зерттеу; – топырақтың ерекшеліктерін, пайдалану мүмкіндіктерін және құнарлылығын зерттеу, егіншіліктің, бау-бақша шаруашылығының жетілдірілген әдістерін әзірлеу үшін зерттеу нәтижелерін пайдалану; – ауыл шаруашылығы мәселелерін шешудің және өндіріс тиімділігін арттырудың процедуралары мен әдістемелерін әзірлеу; – өрттермен және олардың зардаптарымен, су тасқындарымен, құрғақшылықтармен, топырақ эрозиясымен, зиянкестермен және аурулармен күресу әдістерін зерттеуге, жоспарлауға және енгізуге;	
5	3142-0-001 Агроном (біліктілігі орта) 3142-0-002 Бөлімнің агрономы (бригада, егіншілік учаскесі, ферма, цех) (біліктілігі орташа) 3142-0-005 Агрохимик (біліктілігі орта) 3142-0-016 Техник агроном (бау-бақша шаруашылығы)	5	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	негізгі өндіріс процесіне қатысу	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы», «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің сатып алулары туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-шаруашылық қызметін басқару және экономиканы және тиісті шаруашылық қызмет түрін дамытудың басым бағыттарын айқындау; агроөнеркәсіптік кешен және ұйымның (филиалдың) агроөнеркәсіп кешеніндегі өндірістік қызметі мәселелері бойынша басқарушылық,	– эксперименттер, сынақтар және талдаулар үшін материалдар мен жабдықтарды дайындау; – эксперименттер, сынақтар және талдаулар үшін үлгілерді (топырақ, өсімдік жасушалары) жинау және дайындау; – микроскопия, гистология, хроматография, электрофорез және спектроскопия сияқты әдістер мен әдістерді қолданып эксперименттер, сынақтар және талдаулар жүргізуге көмек көрсету; – патогенді микроорганизмдер мен жәндіктерді, паразиттерді, саңырауқұлақтар мен өсімдіктер зиянкестері болып табылатын арамшөптерді анықтау, сондай-ақ күресу әдістерін әзірлеуге көмек көрсету;	еңбексүйгіштік, топпен жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативтілік, шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылық

	3142-0-017 Егістік дақылдарын өсіру жөніндегі агроном				нормативтік-құқықтық, нұсқаулық-әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын жасау және келісу тәртібін және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, ауыл шаруашылығының тиісті саласындағы ғылым мен озық тәжірибенің жетістіктерін, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық-құқықтық нормаларды, ішкі еңбек заңнамасын, шаруашылық жүргізудің іргелі заңнамасын, қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	– өнім сапасына қол жеткізу және қолдау мақсатында талдау жүргізу; – ағымдағы жұмыс жоспарларын жүргізу немесе орындалуын бақылау (жылыжайлар); – тұқым үлгілеріне олардың сапасын, тазалығын және өнгіштігін бағалау үшін талдау жүргізу; – деректерді жинау және жобаларды іске асыру үшін қажетті материалдық және еңбек шығындарының саны мен құнын бағалау; – ғылыми-зерттеу жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді ұйымдастыру.	
	3142-0-023 Жеміс-көкөніс технигі						
	3142-0-026 Бағбан техник						
	2165-3-003 Тіркеуші (кадастр жүйесінде)						
4	6111-1-001 Білікті ауыл шаруашылығы қызметкері (егістік дақылдар)	4	Процесске қатысу	негізгі өндіріс процесіне қатысу	ағаш, бұта және басқа да өсімдік түрлері, олардың қасиеттері мен ерекшеліктері; тұқым себу және көшет отырғызу тәсілдері; өсімдіктерді суару нормалары мен уақыттары; өсімдіктерді отырғызу, көшіру және егу тәсілдерін; тыңайтқыштар мен дезинфекциялау құралдарының түрлері, ерекшеліктері, оларды қолдану тәсілдері; бау-бақша құралдары мен жабдықтарын пайдалану ережелері. ауылшаруашылық технологиясы және ботаника негіздері; өсімдіктерді күтудің ауылшаруашылық ережелерін; ағаштар мен бұталарды кесу тәсілдерін; топырақты өңдеу және өсімдіктерді отырғызуға дайындық жұмыстарын жүргізу ережелерін; жылыжайларда, жылыжайларда және апельсиндерде температуралық жағдайлар; өсімдіктер ауруларымен күресу әдістері және олардың ауруларының алдын алу шаралары. Ауыл шаруашылығы және өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндіру саласындағы базалық білім. Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі нормалары мен ережелері.	– нарық конъюнктурасы мен тенденцияларын бақылау, өсірілетін дақылдардың түрлері мен мөлшерін анықтау, өндірісті жоспарлау және үйлестіру; – топырақты қолмен немесе механикалық жолмен дайындау, тыңайтқыштар мен көнді енгізу; – тұқымдарды таңдау және себу және көшет отырғызу; – топырақты өңдеу, өсімдіктерді көшіру, кесу немесе жұқарту, суару жабдықтарын орнату және пайдалану арқылы дақылдарды өсіру; – гербицидтер мен пестицидтерді қолдану арқылы арамшөптермен, зиянкестермен және аурулармен күресу; – егін жинау және ауру немесе сапасыз дақылдарды жою; – сату немесе нарыққа жеткізу үшін дақылдарды тексеру, тазалау, сұрыптау, орау, сақтау және тиеу; – өнімді сақтау және кейбір бастапқы өңдеуді орындау; – Өнімдерді жылжыту және нарыққа шығару, өнімдер мен материалдарды сату, сатып алу және тасымалдау бойынша келісім-шарттар жасау, ауыл шаруашылығы операциялары мен қызметін есепке алу және бағалау; – Ауылшаруашылық жұмыстарында, техникалық қызмет көрсетуде жұмыстарды жоспарлау және тағайындау, жұмысшыларды оқыту және бақылау, денсаулық, қауіпсіздік және гигиена стандарттарының сақталуын, сондай-ақ жұмысшылар мен мердігерлерді жалдау және жұмыстан шығару.	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	6111-1-002 Зығыр өсіруші						тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	6111-1-003 Егін өсіруші						
	6111-1-004 Астық өндіруші						
	6111-1-006 Күріш өсіруші						
	6111-1-007 Жеміс өсіруші						
	6111-1-008 Астық өсіруші						
	6111-1-009 Мақташы						
	6111-1-010 Құлмақ өсіруші						
	6111-1-011 Эфир майын өсіруші						
	6111-2-001 Қауын өсіруші						
	6111-2-002 Картоп өсіруші						

6111-2-003 Ашық және жабық жерлерде көкөністерді өсіру бойынша білікті жұмысшы						– Нарық конъюнктурасы мен тенденцияларын бақылау, өсірілетін дақылдардың түрлері мен мөлшерін анықтау, өндірісті жоспарлау және үйлестіру; – Топырақты қолмен немесе механикалық жолмен дайындап, тыңайтқыштар мен көңді себіңіз; – Тұқымдар мен көшеттерді таңдау және себу; – Топырақты өңдеу, өсімдіктерді трансплантациялау, кесу немесе жұқарту, суару жабдықтарын реттеу және пайдалану арқылы дақылдарды өсіру; – гербицидтер мен пестицидтерді қолдану арқылы арамшөптермен, зиянкестермен және аурулармен күресу; – егін жинау және ауру немесе сапасыз дақылдарды жою; – сату немесе нарыққа жеткізу үшін дақылдарды тексеру, тазалау, сұрыптау, орау, сақтау және тиеу; – өнімді бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін сақтау және орындау; – өнімді ілгерілету және нарыққа шығару, өнімдер мен материалдарды сату, сатып алу және тасымалдау бойынша шарттар жасасу, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу және бағалау; – жұмыстарды жоспарлау және бөлу, жұмысшыларды оқыту және технологиялық ауылшаруашылық жұмыстарын жүргізу, техникалық қызмет көрсету кезінде қадағалау, санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік ережелерінің сақталуын қадағалау, сондай-ақ жұмысшылар мен мердігерлерді жалдау және өрт сөндіру.	
6111-2-004 Көкөніс өсіруші							
6111-2-005 Қант қызылшасын өсіруші							
6111-3-001 Гидропоникалық ферма жұмысшысы							
6111-4-001 Саңырауқұлақ өсіруші							
6111-4-002 Шаруашылық жетекшісі (саңырауқұлақ өсіруші)							
6111-9-001 Базар көкөніс өсіруші							
6111-9-002 Темекі өсіруші							
6111-9-003 Соя өсіруші							
6112-0-001 Шарап өсіруші							
6112-0-002 Шарап өсіруші-шарапшы							
6112-0-003 Жеміс өсіруші							
6112-0-004 Жеміс ағашының жұмысшысы							
6112-0-005 Жаңғақ өсіруші							
6113-1-001 Гүл өсірудегі және бау-						– нарық конъюнктурасы мен тенденцияларын бақылау, өсірілетін көкөністердің, бау-бақша	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті

	бақша өсірудегі білікті жұмысшы					өнімдерінің және питомниктердің түрлері мен санын анықтау, өндірісті жоспарлау және үйлестіру; – өңдеу, топырақты тегістеу және суару және дренаж жүйелерін орнату және пайдалану арқылы жерді дайындау; – ағаштар, қоршаулар, бақша өсімдіктері мен шөптер отырғызу; – ағаштарды, бұталарды және қоршауларды кесу және кесу, өсімдіктер үшін тіректер мен қоршаулар орнату, көгалдарды орау, шабу, желдету және кесу; – өсімдіктер мен ағаштардың денсаулығын тексеру, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және емдеу, қарашірік пен тыңайтқыштарды енгізу; – көшеттерді, пиязшықтарды және тұқымдарды өндіруге және тұқымдардан немесе кесінділерден өсімдіктерді өсіруге; – сату немесе нарыққа жеткізу үшін өнімді жинау, тексеру, тазалау, сұрыптау, орау, сақтау және тиеу; – ғимараттарды, жылыжайларды және басқа да құрылыстарды, жабдықтарды және сумен жабдықтау жүйелерін ұстауға; – өнімді бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін сақтау және орындау; – өнімді ілгерілету және нарыққа шығару, өнімдер мен материалдарды сату, сатып алу және тасымалдау бойынша шарттар жасасу, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу және бағалау; – жұмыстарды жоспарлау және бөлу, жұмысшыларды оқыту және оларды технологиялық ауылшаруашылық жұмыстарын орындауда, техникалық қызмет көрсетуде қадағалау, санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік ережелерінің сақталуын қадағалау, сондай-ақ жұмысшылар мен мердігерлерді жалдау және өрт сөндіру.	дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	6113-1-002 Жеміс питомнигінің жұмысшысы						
	6113-1-004 Питомник супервайзері (бригадирі)						
	6113-1-005 Бай-бақша өсіретін және питомник ұстайтын фермер						
	6113-2-002 Бау-бақша өсіруші						
	6113-2-003 Бағбан						
	6113-2-005 Гүл өсіруші						
	6113-9-002 Тұқым өсіруші						
	6114-0-001 Әртүрлі ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіруге маманданған бригадир					– нарықтың белсенділігі мен жағдайын бақылау, өсірілетін дақылдардың түрлері мен мөлшерін анықтау, өндірісті жоспарлау және үйлестіру; – топырақты қолмен немесе механикалық жолмен дайындау, тыңайтқыштар мен көңді енгізу; – тұқымдарды таңдау және себу және көшет отырғызу;	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	6114-0-007 Әртүрлі ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіруге маманданған фермер						

	6114-0-008 Фермер, аралас дақылдар					– топырақты өңдеу, дақылдарды, ағаштар мен бұталарды көшіру, кесу немесе жұқарту, суару жабдықтарын орнату және пайдалану арқылы дақылдарды өсіру; – қарқынды технологияны қолдана отырып, гүлдер мен көкөністерді өсіру; – көшеттерді, пияздарды және тұқымдарды өндіру; – өнімді жинау және тексеру, тазалау, сұрыптау, буып-түю, сақтау және сату немесе нарыққа жеткізу үшін тиеу; – бордақылау жануарларын күту және ферма ғимараттарын, құрылыстарын, жабдықтарын және сумен жабдықтау жүйелерін күтіп ұстау; – өнімді сақтауды және кейбір бастапқы өңдеуді қамтамасыз ету; - өнімді ілгерілету және өткізу, өнімдер мен материалдарды сату, сатып алу және тасымалдау бойынша келісім-шарттар жасасу, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларының есебін жүргізу және бағалау; - жұмысты жоспарлау және бөлу, жұмысшыларды оқыту және оларды орындау барысында қадағалау.	
	3111-4-005 Кадастр жөніндегі техник						
	Жер кадастры жөніндегі техник						
	Кадастрды бағалау технигі						
3	6310-3-001 Жеке тұтыну үшін өсімдік және мал шаруашылығының аралас өнімдерін өндіретін білікті жұмысшы	3	процесіне қатысу	негізгі өндіріс процесіне қатысу	Ауыл шаруашылығы және өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндіру бойынша негізгі білім. Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі нормалары мен ережелері.	– көкөніс, жеміс-жидек дақылдары мен гүлдерді отырғызу үшін топырақты дайындау; – отырғызу, топырақты құнарландыру, көкөніс, өсімдік, бау-бақша және гүл өнімдерін өсіру және жинау; – ет, сүт, жұмыртқа, жүн, мамық және басқа да мал шаруашылығы өнімдерін өндіру үшін мал мен құсты өсіру және күту; – нарықтың белсенділігі мен жағдайын бақылау, өсірілетін дақылдардың түрлері мен мөлшерін анықтау, өндіріс процесін жоспарлау және үйлестіру; – топырақты қолмен немесе техникамен дайындап, тыңайтқыштар мен көңді шашу; – тұқымдарды таңдау және себу және көшет отырғызу; – топырақты өңдеу, дақылдарды, ағаштар мен бұталарды көшіру, кесу немесе жұқарту, суару жабдықтарын орнату және пайдалану арқылы дақылдарды өсіруге;	орындаушылық қабілеті, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	6114-0-002 Білікті ауыл шаруашылығы қызметкері (аралас дақылдар)					– қарқынды технологияны қолдана отырып, гүлдер мен көкөністерді өсіру;	орындаушылық қабілеті, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу,

							жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
2	9211-1-001 Ватер	2	процесіне қатысу	негізгі өндіріс процесіне қатысу	Жұмыс құралдары мен жабдықтарының техникалық сипаттамасы, конструкциялық ерекшеліктері, тағайындалуы, жұмыс режимдері және жұмыс істеу ережелері Ауыл шаруашылығы және өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндіру бойынша негізгі білім. Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі нормалары мен ережелері. Жұмыс құралдары мен жабдықтарының техникалық сипаттамасы, конструкциялық ерекшеліктері, тағайындалуы, жұмыс режимдері және жұмыс істеу ережелері	– көшеттерді, пияздарды және тұқымдарды өндіру; – өнімді жинау және тексеру, тазалау, сұрыптау, буып-түю, сату немесе нарыққа жеткізу үшін сақтау және тиеу; – бордақылау жануарларын күту және шаруашылық ғимараттарын, құрылыстарын, жабдықтарын және сумен жабдықтау жүйелерін күтіп ұстау; – өнімді сақтауды және кейбір бастапқы өңдеуді қамтамасыз ету; – өнімді жылжыту және нарыққа шығару, өнім мен жеткізуді сату, сатып алу және тасымалдау бойынша шарттар жасасу, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу және бағалау; – жұмысты жоспарлау және тағайындау, жұмысшыларды оқыту және олардың орындалуын қадағалау.	орындаушылық қабілеті, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік орындаушылық қабілеті, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік орындаушылық қабілеті, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік орындаушылық қабілеті, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	9211-1-004 Суландырушы		процесіне қатысу	негізгі өндіріс процесіне қатысу			
	9211-1-005 Егін жинаушы		процесіне қатысу	негізгі өндіріс процесіне қатысу			
	9211-1-006 Көшет отырғызу жұмысшысы						
	9211-1-007 Көкөніс жинаушы						
	9211-1-008 Жеміс жинаушы						
	9211-2-009 Шөп шабу						
1	9212-1-001 Біліктілігі жоқ бау-бақша жұмысшысы	1	процесіне қатысу	көмекші процесс	ағынды суларды тазалаудың санитарлық ережелері; қоқыс төгетін шұңқырлар мен полигондарды дезинфекциялау тәртібін; полигондар мен қар еріткіштерді салу мен пайдаланудың санитарлық ережелерін; зиянсыз қатты қалдықтарды өңдеу тәсілдері; жол жүру құжаттарын беру тәртібі.	суды, жіңішке және арамшөптерді қолмен немесе қол құралдарымен;	орындаушылық қабілеті, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	9212-1-002 Бау-бақша қызметкері						
	9212-3-001 Біліктілігі жоқ балабақша қызметкері						
	9629-9-016 Өсімдіктерді өсіруші						
3-бөлім. Негізгі өндірістік процестер							
8,2	1310-1-007 Бас геодезист (ауыл шаруашылығында)	8	жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау,	Ұйымдастыру шылық менеджмент	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы»,	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар,

	1310-1-015 Бас механик (ауыл шаруашылығында)		талдау және процестің орындалуын реттеу		«Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның (саланың) өндірістік-шаруашылық, қаржы-шаруашылық қызметін реттейтін және экономиканың тиісті түрін және экономикалық дамуының басым бағытын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері; агроөнеркәсіптік кешен мәселелері және ауыл шаруашылығы қызмет саласы ұйымының (филиалының) өндірістік қызметі мәселелері бойынша жетекшілік, нормативтік-құқықтық, нұсқаулық және әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын жасау және келісу тәртібін, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, тиісті ауыл шаруашылығы саласындағы ғылыми жетістіктер мен озық тәжірибелерді, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық ұйымның еңбек заңнамасын, ішкі еңбекті басқару және қылмыстық заңнаманың негіздерін, ішкі еңбекті қорғау және қылмыстық заңнаманың негіздерін; өрт қауіпсіздігі ережелері. Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ бөлімшенің (ұйымның) қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, ғылыми-тәжірибелік мәселелерін және оның міндеттеріне негізделген тиісті саладағы қызметті ұйымдастыру және ұйымдастыру бөлімшенің, сондай-ақ негізгі қызметіне қатысты, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешудегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану ережелері, ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдарын, сондай-ақ бөлімшенің	маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау, қаржылық және операциялық есептерді дайындау;	шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
--	--	--	---	--	--	--	--

					(ұйымның) қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, қызметтің объективтік бағыттарына негізделген ғылыми-практикалық және ғылыми-практикалық мәселелер. бөлімшенің, сондай-ақ негізгі қызметіне қатысты, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешудегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану ережелері, ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, ауыл шаруашылығы кәсіпорнының қызметіне қатысты басшылыққа алынатын, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар, ауыл шаруашылығы технологиясы мен өсімдік шаруашылығы өнімдерінің қазіргі заманғы стандарттары, өсімдік шаруашылығы өнімдерінің ғылыми стандарттары өсімдік шаруашылығы саласындағы жетістіктер мен озық тәжірибе, экономика, еңбек және басқару негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен ережелері.		
7,1	1310-1-026 Балабақша меңгерушісі	7	жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің	Ұйымдастырушылық менеджмент Ұйымдастырушылық менеджмент	Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы Тіл туралы», «Тұқым шаруашылығы туралы» Заңдары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, тұқым шаруашылығын сынау және бағалау әдістері, тұқым шаруашылығын сынау және бағалау әдістері бойынша жұмыстарды ұйымдастыруға қатысты басшылыққа алынатын, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар. тұқымдар, тұқым сапасын арттыру әдістері мен әдістері, тұқым өндіру және өңдеу технологиясы, тұқым шаруашылығы саласындағы ғылыми жетістіктер мен	– Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; – Өнімді өндіру және басқару үшін фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен келісім-шарт жасау; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық. топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	1310-1-042 Станция меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)						
	1310-1-050 Сынақ станциясының меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)						

			орындалуын реттеу		озық тәжірибе, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі ережелер мен нормалар. Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның (саланың) өндірістік-шаруашылық, қаржы-шаруашылық қызметін реттейтін және экономиканың тиісті түрін және экономикалық дамуының басым бағытын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері; агроөнеркәсіптік кешен мәселелері және ауыл шаруашылығы қызмет саласы ұйымының (филиалының) өндірістік қызметі мәселелері бойынша жетекшілік, нормативтік-құқықтық, нұсқаулық және әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын жасау және келісу тәртібін, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, тиісті ауыл шаруашылығы саласындағы ғылыми жетістіктер мен озық тәжірибелерді, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық ұйымның еңбек заңнамасын, ішкі еңбекті басқару және қылмыстық заңнаманың негіздерін, ішкі еңбекті қорғау және қылмыстық заңнаманың негіздерін; өрт қауіпсіздігі ережелері. Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ бөлімшенің (ұйымның) қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, ғылыми-тәжірибелік мәселелерін және оның міндеттеріне негізделген тиісті саладағы қызметті ұйымдастыру және ұйымдастыру бөлімшенің, сондай-ақ негізгі қызметіне қатысты, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешудегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері,		
--	--	--	-------------------	--	---	--	--

					экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану ережелері, ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдарын, сондай-ақ бөлімшенің (ұйымның) қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, қызметтің объективтік бағыттарына негізделген ғылыми-практикалық және ғылыми-практикалық мәселелер. бөлімшенің, сондай-ақ негізгі қызметіне қатысты, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешудегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану ережелері, ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, ауыл шаруашылығы кәсіпорнының қызметіне қатысты басшылыққа алынатын, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар, ауыл шаруашылығы технологиясы мен өсімдік шаруашылығы өнімдерінің қазіргі заманғы стандарттары, өсімдік шаруашылығы өнімдерінің ғылыми стандарттары өсімдік шаруашылығы саласындағы жетістіктер мен озық тәжірибе, экономика, еңбек және басқару негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен ережелері.		
7,1	1310-1-022 Зертхана меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)	7	процестің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесті ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы Тіл туралы», «Тұқым шаруашылығы туралы» Заңдары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық	– Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және керек-жарақтарды сатып алу;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.

					актілері, тұқым шаруашылығын сынау және бағалау әдістері, тұқым шаруашылығын сынау және бағалау әдістері бойынша жұмыстарды ұйымдастыруға қатысты басшылыққа алынатын, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар. тұқымдар, тұқым сапасын арттыру әдістері мен әдістері, тұқым өндіру және өңдеу технологиясы, тұқым шаруашылығы саласындағы ғылыми жетістіктер мен озық тәжірибе, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі ережелер мен нормалар.		
6	2132-1-002 Тұқым агрономы	6	жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу	Ұйымдастырушылық менеджмент	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның (саланың) өндірістік-шаруашылық, қаржы-шаруашылық қызметін реттейтін және экономиканың тиісті түрін және экономикалық дамуының басым бағытын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері; агроөнеркәсіптік кешен мәселелері және ауыл шаруашылығы қызмет саласы ұйымының (филиалының) өндірістік қызметі мәселелері бойынша жетекшілік, нормативтік-құқықтық, нұсқаулық және әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын жасау және келісу тәртібін, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, тиісті ауыл шаруашылығы саласындағы ғылыми жетістіктер мен озық тәжірибелерді, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық ұйымның еңбек заңнамасын, ішкі еңбекті басқару және қылмыстық заңнаманың негіздерін, ішкі еңбекті қорғау және қылмыстық заңнаманың негіздерін; өрт қауіпсіздігі ережелері. Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ бөлімшенің (ұйымның) қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және	– Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестерді және ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелеріне және жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру; – Жұмысшылар мен мердігерлерді тандауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	2132-3-001 Топырақ агрономы						
	2132-3-002 Топырақтанушы						

					заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, ғылыми-тәжірибелік мәселелерін және оның міндеттеріне негізделген тиісті саладағы қызметті ұйымдастыру және ұйымдастыру бөлімшенің, сондай-ақ негізгі қызметіне қатысты, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешудегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану ережелері, ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдарын, сондай-ақ бөлімшенің (ұйымның) қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, қызметтің объективтік бағыттарына негізделген ғылыми-практикалық және ғылыми-практикалық мәселелер. бөлімшенің, сондай-ақ негізгі қызметіне қатысты, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешудегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану ережелері, ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, ауыл шаруашылығы кәсіпорнының қызметіне қатысты басшылыққа алынатын, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар, ауыл шаруашылығы технологиясы мен өсімдік шаруашылығы өнімдерінің қазіргі заманғы стандарттары, өсімдік шаруашылығы өнімдерінің ғылыми стандарттары өсімдік шаруашылығы саласындағы жетістіктер мен озық тәжірибе, экономика, еңбек және басқару негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен ережелері.		
--	--	--	--	--	--	--	--

5	3142-0-004 Тұқым агрономы (біліктілігі орташа)	5		-	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның (саланың) өндірістік-шаруашылық, қаржы-шаруашылық қызметін реттейтін және экономиканың тиісті түрін және экономикалық дамуының басым бағытын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері; агроөнеркәсіптік кешен мәселелері және ауыл шаруашылығы қызмет саласы ұйымының (филиалының) өндірістік қызметі мәселелері бойынша жетекшілік, нормативтік-құқықтық, нұсқаулық және әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен шығыстар сметасын жасау және келісу тәртібін, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, тиісті ауыл шаруашылығы саласындағы ғылыми жетістіктер мен озық тәжірибелерді, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық ұйымның еңбек заңнамасын, ішкі еңбекті басқару және қылмыстық заңнаманың негіздерін, ішкі еңбекті қорғау және қылмыстық заңнаманың негіздерін; өрт қауіпсіздігі ережелері. Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ бөлімшенің (ұйымның) қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, ғылыми-тәжірибелік мәселелерін және оның міндеттеріне негізделген тиісті саладағы қызметті ұйымдастыру және ұйымдастыру бөлімшенің, сондай-ақ негізгі қызметіне қатысты, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешудегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану ережелері, ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары.		
	3142-0-011 Топырақтанушы (біліктілігі орта)						

					Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдарын, сондай-ақ бөлімшенің (ұйымның) қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, қызметтің объективтік бағыттарына негізделген ғылыми-практикалық және ғылыми-практикалық мәселелер. бөлімшенің, сондай-ақ негізгі қызметіне қатысты, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешудегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану ережелері, ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, ауыл шаруашылығы кәсіпорнының қызметіне қатысты басшылыққа алынатын, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар, ауыл шаруашылығы технологиясы мен өсімдік шаруашылығы өнімдерінің қазіргі заманғы стандарттары, өсімдік шаруашылығы өнімдерінің ғылыми стандарттары өсімдік шаруашылығы саласындағы жетістіктер мен озық тәжірибе, экономика, еңбек және басқару негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен ережелері.		
4-бөлім. Өндірістен кейінгі процестер (өткізу)							
7,1	1310-1-036 Механикаландырылған астық қоймасының бастығы	7	жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдарын, сондай-ақ бөлімшенің (ұйымның) қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, қызметтің мақсат-міндеттері саласындағы ғылыми-тәжірибелік және ғылыми-тәжірибелік ұйымдастыру мәселелеріне негізделеді. бөлімшенің, сондай-ақ негізгі қызметіне	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және талдау, өндіріс көлемі мен шығындарды талдау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау, қаржылық және операциялық есептерді дайындау;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	1310-1-047 Лифт бастығы						

					қатысты, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешудегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану ережелері, ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары.		
6	2144-7-006 Ауыл шаруашылығы өндірісінің инженер-механигі	6	процестің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесті ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының еңбек саласындағы және ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілері;	– Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
2	9211-1-002 Жеміс-көкөніс қоймасының жұмысшысы	2		негізгі өндіріс процесіне қатысу	орындалатын жұмыс мәселелері бойынша әдістемелік және материалдар;	– Өнімді өндіру және басқару үшін фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен келісім-шарт жасау;	орындаушылық, топта жұмыс істей білу, коммуникативтілік, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	9211-1-003 Жасыл темекі өңдеуші қызметкер						
5-бөлім. Көмекші процестер							
8,2	1310-1-014 бас инженер-мелиоратор	8	жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның (саланың) өндірістік-шаруашылық, қаржы-шаруашылық қызметін реттейтін және экономиканың тиісті түрін және экономикалық дамуының басым бағытын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері; агроөнеркәсіптік кешен және ұйымның (филиалдың) агроөнеркәсіптік қызмет саласындағы өндірістік қызметі мәселелері бойынша жетекші, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын жасау және келісу тәртібін және ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражаттар бойынша кірістер мен	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау және қаржылық және операциялық есептерді дайындау; – Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; – фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарт; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	1310-1-015 Бас механик (ауыл шаруашылығында)						
	1310-1-008 Бас герболог						

					шығыстар сметасын, ұйымның (филиалдың) шаруашылық жүргізу және басқару әдістерін, тиісті ауыл шаруашылығы саласындағы ғылыми жетістіктер мен озық тәжірибелерді, еңбек негіздерін, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық ұйымның еңбек заңнамасын, іргелі еңбек заңнамасын, ішкі еңбекті қорғау және қылмыстық-атқару заңнамасын, өрт қауіпсіздігі ережелері.	– Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және жабдықтарды сатып алу; – Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелері мен жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру; – Жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	
7,2	1310-1-030 Станция меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)	7	жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдарын, сондай-ақ бөлімшенің (ұйымның) қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, қызметтің объективтік бағыттарына негізделген ғылыми-практикалық және ғылыми-практикалық мәселелер. бөлімшенің, сондай-ақ негізгі қызметіне қатысты, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешудегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама, экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері, қазіргі заманғы байланыс және байланыс құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану ережелері, ішкі еңбек тәртібі, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары.	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау және қаржылық және операциялық есептерді дайындау; – Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; – фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарт; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру; – Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және жабдықтарды сатып алу; – Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелері мен жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру; – Жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	1310-1-034 Зертхана меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)						
7,1	1310-1-023 Машина алаңының меңгерушісі	7	жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және процестің орындалуын реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, жабдықтың қауіпсіздігі және коррозияға қарсы қорғаныс мәселелері бойынша нұсқаулық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар, машиналардың қарапайым технологиялық қондырғыларын сақтау, жөндеу, жөндеу техника, агроөнеркәсіп кешеніндегі мемлекеттік техникалық байқау жүйесі, өндірістің, жабдықты жөндеудің және	– Келісімшарт талаптары мен нарық сұранысын қанағаттандыру үшін маркетингтік іс-шараларды бақылау және өндірісті жоспарлау; – Бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарды бақылау, шаруашылықты басқару тәжірибесіне қатысты ақпаратты құжаттау және қаржылық және операциялық есептерді дайындау; – Дақылдарды сатуды ұйымдастыру үшін сатып алушылармен келіссөздер жүргізу;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.

					сақтаудың негізгі технологиялық процестері, жөндеу жұмыстарын жоспарлау және машиналарды жөндеуге және сақтауға арналған қаражат шығындары, экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару, еңбек заңнамасының негіздері, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	– фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз меншік иелерімен өндіріс пен өндірісті басқаруға келісім-шарт; – Максималды өнім алу үшін қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақты сынауды ұйымдастыру; – Жұмыс түрлерін, мөлшерлемелерін және ретін жоспарлау; машиналарды, жабдықтарды және жабдықтарды сатып алу; – Экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; – Ғимараттарға, су жүйелері мен жабдықтарға қызмет көрсетуді ұйымдастыру; – Жұмысшылар мен мердігерлерді таңдауды, оқытуды және олардың орындалуын бақылау.	
6	2132-1-003 Суармалы жер және суды пайдалану жөніндегі агроном	6	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесті ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» заңдары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері, ауыл шаруашылығы кәсіпорнының қызметіне қатысты басшылыққа алынатын, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар, ауыл шаруашылығы өнімдерінің агротехнологиясы мен ағымдағы үлгілері, ауылшаруашылық дақылдарының егістік өнімдерінің стандарты. өсімдік шаруашылығының ғылыми жетістіктері мен озық тәжірибелері, экономика, еңбек және шаруашылық жүргізу негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, табиғатты қорғау заңнамасының негіздері, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі бойынша ережелер мен нормалар. Қазақстан Республикасының еңбек саласындағы және ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілері; орындалған жұмыстар бойынша әдістемелік және материалдар; техникалық даму перспективалары және ұйымның ерекшеліктері (бөлімшелері ұйым); жұмыс принциптері, техникалық сипаттамалары, әзірленген және конструкторлық ерекшеліктері қолданылатын техникалық құралдар, материалдар және олардың қасиеттері; қазіргі заманғы есептеу құралдары, байланыс және коммуникациялар;	– ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруге әсер ететін өнімдердің, жемшөптің, топырақ пен судың және басқа факторлардың сапасына қатысты деректер мен үлгілерді жинау және талдау; – өсімдік шаруашылығы өнімдерінің, сондай-ақ балама өнімдердің өнімділігін арттыру әдістері бойынша кеңес беру; – өсімдік аурулары, зиянкестер мен арамшөптермен күресу, топырақты жақсарту бойынша кеңес беру; – тауарлық дақылдарды өндіруге әсер ететін экологиялық факторларды зерттеу; – өсіру әдістерінің, топырақтың, жәндіктердің, аурулардың дақылдардың өніміне әсерін зерттеу; – топырақтың ерекшеліктерін, пайдалану мүмкіндіктерін және құнарлылығын зерттеу, егіншіліктің, бау-бақша шаруашылығының жетілдірілген әдістерін әзірлеу үшін зерттеу нәтижелерін пайдалану; – ауыл шаруашылығы мәселелерін шешудің және өндіріс тиімділігін арттырудың процедуралары мен әдістемелерін әзірлеу; – өрттермен және олардың зардаптарымен, су тасқындарымен, құрғақшылықтармен, топырақ эрозиясымен, зиянкестермен және аурулармен күресу әдістерін зерттеуге, жоспарлауға және енгізуге;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	2132-2-001 Өсімдіктерді қорғау жөніндегі агроном						
	2132-2-002 Өсімдіктер карантині жөніндегі агроном						
	2132-2-005 Фитопатолог						
	2132-9-001 Мелиорация және мелиорация жөніндегі инженер						
	2132-9-002 Инженер-мелиоратор						
	2133-1-001 Агроэколог						
	2144-7-001 Ауыл шаруашылығы машиналары жөніндегі инженер						
	2144-7-002 Машина-трактор паркін						

	пайдалану жөніндегі инженер				зерттеу әдістерін, жұмысты орындау ережелері мен шарттарын; техникалық құжаттамаға, материалдар мен бұйымдарға қойылатын негізгі талаптар; қолданыстағы стандарттарды, техникалық шарттарды, ережелерді және дайындау жөніндегі нұсқаулықтарды және техникалық құжаттаманы ресімдеу; техникалық есептерді жүргізу және экономикалық тиімділікті анықтау әдістері зерттеулер мен әзірлемелер; ғылым мен техниканың жетістіктері, тиісті саладағы озық отандық және шетелдік тәжірибе қызмет саласы; экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері.		
	2144-7-004 Ауыл шаруашылығы инженер-механигі						
	2144-7-005 Ауыл шаруашылығы машиналары мен технологиялық жабдықтары жөніндегі инженер-механик						

5	3101-4-001 Инженер-механик көмекшісі	5	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесс	Қазақстан Республикасының еңбек саласындағы және ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілері; жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар; баптау жұмыстарын орындаудың негізгі әдістері; арнайы және анықтамалық әдебиеттерде қолданылатын терминология, жұмыс бағдарламалары және нұсқаулар; әзірленетін техникалық құжаттаманың қолданыстағы стандарттары мен техникалық шарттары, оны құрастыру тәртібі және оны орындау ережелері; өлшеулерді, бақылауларды және тәжірибелерді жүргізудің реттілігі мен техникасын; бақылау-өлшеу жабдығы және оны пайдалану ережесі; өндіріс технологиясының негіздері; техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс істеу принциптері және қолданылатын жабдықты пайдалану ережелері; жабдықты тексеру және ақауларды анықтау әдістері; параметрлерді, сипаттамаларын және жабдықтың жұмыс режимі туралы мәліметтерді өлшеу әдістері мен құралдары, техникалық есептеулерді, графикалық және есептеу жұмыстарын орындау; ақпаратты қабылдаудың, өңдеудің және берудің техникалық құралдары; есептеу техникасын пайдалану ережесін; қолданылатын бухгалтерлік есеп пен есеп беру нысандарын және есепке алуды жүргізу мен есептерді жасау тәртібін; жаңа техниканы және прогрессивті енгізудің экономикалық тиімділігін есептеу әдістері технология, рационализаторлық ұсыныстар мен өнертабыстар; кеңсе жұмысының негіздері; экономика негіздері, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару.	– ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруге әсер ететін өнімдердің, жемшөптің, топырақ пен судың және басқа факторлардың сапасына қатысты деректер мен үлгілерді жинау және талдау; – өсімдік шаруашылығы өнімдерінің, сондай-ақ балама өнімдердің өнімділігін арттыру әдістері бойынша кеңес беру; – өсімдік аурулары, зиянкестер мен арамшөптермен күресу, топырақты жақсарту бойынша кеңес беру; – тауарлық дақылдарды өндіруге әсер ететін экологиялық факторларды зерттеу; – өсіру әдістерінің, топырақтың, жәндіктердің, аурулардың дақылдардың өніміне әсерін зерттеу; – топырақтың ерекшеліктерін, пайдалану мүмкіндіктерін және құнарлылығын зерттеу, егіншіліктің, бау-бақша шаруашылығының жетілдірілген әдістерін әзірлеу үшін зерттеу нәтижелерін пайдалану; – ауыл шаруашылығы мәселелерін шешудің және өндіріс тиімділігін арттырудың процедуралары мен әдістемелерін әзірлеу; – өрттермен және олардың зардаптарымен, су тасқындарымен, құрғақшылықтармен, топырақ эрозиясымен, зиянкестермен және аурулармен күресу әдістерін зерттеуге, жоспарлауға және енгізуге;	топта жұмыс істей білу, білуге құштарлық, коммуникативті дағдылар, шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен табандылық.
	3115-2-006 Ауылшаруашылық машиналарының технигі						

	3141-1-001 Тұқым зертханашысы						
	3142-0-003 Өсімдіктерді қорғау агрономы (біліктілігі орташа)						
	3142-0-020 Өсімдіктер карантині жөніндегі техниктер						
	3142-0-022 Мелиоратор						
	3160-5-008 Ауыл шаруашылығы инспекторы						
4	6111-1-005 Мақта тұқымын өңдеуші	4	процесіне қатысу	көмекші процесс	Ауыл шаруашылығы және өсімдік шаруашылығы бойынша негізгі білім. Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі нормалары мен ережелері.	– нарық конъюнктурасы мен тенденцияларын талдау, өсірілетін дақылдардың түрлері мен мөлшерін анықтау, өндірісті жоспарлау және үйлестіру; – топырақты қолмен немесе механикалық жолмен дайындау, тыңайтқыштар мен көнді енгізу; – тұқымдарды таңдау және себу және көшет отырғызу; – топырақты өңдеу, өсімдіктерді көшіру, кесу немесе жұқарту, суару жабдықтарын орнату және пайдалану арқылы дақылдарды өсіру; – гербицидтер мен пестицидтерді қолдану арқылы арамшөптермен, зиянкестермен және аурулармен күресу; – егін жинау және ауру немесе сапасыз дақылдарды жою; – сату немесе нарыққа жеткізу үшін дақылдарды тексеру, тазалау, сұрыптау, орау, сақтау және тиеу; – өнімді сақтау және кейбір бастапқы өңдеуді орындау; - өнімді ілгерілету және өткізу, өнімдер мен материалдарды сату, сатып алу және тасымалдау бойынша келісім-шарттар жасасу, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларының есебін жүргізу және бағалау; - жұмыстарды жоспарлау және бөлу, жұмысшыларды оқыту және олардың технологиялық ауылшаруашылық жұмыстарын орындауда, техникалық қызмет көрсетуде, санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік ережелерінің сақталуын	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік

						қадағалауда, сондай-ақ жұмысшылар мен мердігерлерді жалдау және жұмыстан шығару.	
	6114-0-003 Пестицидтерді өсіру және қолдану жөніндегі қызметкер	4	процесіне қатысу	көмекші процесс	Ауыл шаруашылығы және өсімдік шаруашылығы бойынша негізгі білім. Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі нормалары мен ережелері.	– топырақты қолмен немесе техникамен дайындау және тыңайтқыштар мен көң беру; – тұқымдарды таңдау және себу және көшет отырғызу; – топырақты өңдеу, дақылдарды, ағаштар мен бұталарды көшіру, кесу немесе жұқарту, суару жабдықтарын орнату және пайдалану арқылы дақылдарды өсіру; – қарқынды технология бойынша гүлдер мен көкөністерді өсіру; – көшеттерді, пияздарды және тұқымдарды өндіру; – егінді жинау және сату немесе нарыққа жеткізу үшін өнімді тексеру, тазалау, сұрыптау, орау, сақтау және тиеу; – бордақылау жануарларын күту және ферма ғимараттарын, құрылыстарын, жабдықтарын және сумен жабдықтау жүйелерін күтіп ұстау; – өнімді сақтауды және кейбір бастапқы өңдеуді қамтамасыз ету; – өнімді жылжыту және нарыққа шығару, өнім мен жеткізуді сату, сатып алу және тасымалдау бойынша шарттар жасасу, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу және бағалау; - жұмысты жоспарлау және бөлу, жұмысшыларды дайындау және оларды орындау кезінде бақылау.	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	6114-0-004 Энтомофагтарды өсіру және пайдалану жөніндегі қызметкер						
	6114-0-005 Өсімдіктерді қорғау қызметкері						
	6114-0-006 Өсімдіктер карантині және қорғау қызметкері						

4	6130-0-010 Өсімдік шаруашылығы өнімдерін өсіруге және өңдеуге маманданған фермер	4	процесіне қатысу	көмекші процесс	Ауыл шаруашылығы және өсімдік шаруашылығы бойынша негізгі білім. Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі нормалары мен ережелері.	– нарық конъюнктурасын және жағдайын бақылау, өсірілетін дақылдардың түрлері мен мөлшерін анықтау, өндіріс процесін жоспарлау және үйлестіру; – тұқымдарды, тыңайтқыштарды және басқа да материалдарды сатып алу; – жерді дайындау, себу, отырғызу, өсіру және жинау жұмыстарын орындауға; – ауыл шаруашылығы ғимараттарын, машиналарды, жабдықтарды және құрылыстарды жалға алуға немесе инвестициялауға, сондай-ақ оларға техникалық қызмет көрсетуге; – өнімді сақтауды және бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін қамтамасыз ету; – өнімді ілгерілету және нарыққа шығару, малды, өнімдер мен материалдарды сатуға, сатып алуға және тасымалдауға келісім-шарттар жасасу, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларының есебін жүргізу және бағалау; – жұмыстарды жоспарлау және бөлу, жұмысшыларды оқыту, олардың технологиялық ауылшаруашылық жұмыстарын орындау, техникалық қызмет көрсету, санитарлық-гигиеналық және қауіпсіздік талаптарының сақталуын қадағалау, сондай-ақ жұмысшыларды жалдау және өрт сөндіру.	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
3	7316-2-086 Шикізатты өңдеуші, мақта және астық дақылдарын өңдеу	3	процесіне қатысу	көмекші процесс	Ауыл шаруашылығы және өсімдік шаруашылығы бойынша негізгі білім. Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі нормалары мен ережелері.	- жүн, мақта және басқа да маталарды табиғи бояғыштармен иіруді және бояуды орындау; - табиғи тоқыма талшығының сорты мен класын анықтау; - талшықтан жіптердің пайда болуы, таралу.	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	7549-2-001 Зиянкестерге қарсы жұмысшы					- қауіпсіздік ережелерін сақтау; - химикаттарды нұсқаулыққа сәйкес араластыру, жабдықты пайдалану және бақылау, зиянкестер мен арамшөптерді жою үшін ауыл шаруашылығы дақылдарын, ғимараттар мен құрылыстарды химиялық өңдеуді жүргізу; - басқа да байланысты міндеттерді орындау.	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	7549-2-002 Арамшөптермен күресу қызметкері					- мақта талшығын өңдеуге арналған машиналардың жұмысын басқару және бақылау; - тоқыма талшықтарын тазартатын және үлкейтетін машиналардың жұмысын басқару және бақылау;	
	8151-9-017 Таза тазарту қондырғысының операторы						

						- бастапқы өңдеуден қалған қалдықтарды шығару үшін линт машиналарының роликтері мен цилиндрлерін тазалау; - машиналар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жұмысқа дайындық жұмыстарын орындау	
	8159-9-013 Шикізатты тиегіш, мақта және бағаналы дақылдарды алғашқы өңдеу					- мақтаны алғашқы өңдеуге арналған машиналардың жұмысын басқару және бақылау; - машиналар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және ұсақ жөндеу жұмыстарын орындау	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	8159-9-024 Линтер жабдықтарының операторы						
	8159-9-060 Шитті мақта бумаларындағы туннельдік қабат						
	8189-0-036 Бүріккіш қондырғыларға қызмет көрсету және пайдалану жөніндегі оператор					- машиналар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және ұсақ жөндеу жұмыстарын орындау; - машиналар мен жабдықтардың жұмысын реттеу және бақылау; - машиналар мен жабдықтардың жұмысын басқару	
	8189-0-037 Тамшылатып суару жүйелеріне техникалық қызмет көрсету және пайдалану жөніндегі оператор						
	8189-0-040 Суару және сүзу егістерінің операторы						
	8211-9-003 Ауыл шаруашылығы машиналарын құрастырушы слесарь					– қосалқы жинақтарды, механикалық жабдықты, қозғалтқыштарды және дайын көліктерді шығару үшін дайын бөлшектерді немесе бөлшектерді құрастыру және орнату; – қажетті материалдар мен құрастыру нұсқауларын анықтау үшін жұмысқа тапсырыстарды, техникалық шарттарды, диаграммалар мен сызбаларды зерделеу; – арнайы берілген нысандарды пайдалана отырып, технологиялық және операциялық көрсеткіштерді есепке алу; – құрастырудың дұрыстығын қадағалау және пайдалану сипаттамаларын қабылдау;	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	8211-9-004 Ауылшаруашылық машиналары мен жабдықтарын жөндеу бойынша						

	құрастырушы слесарь					– ақаулы қондырғылар мен компоненттерді қабылдамаңыз.	
	8341-1-005 Ауыл шаруашылығы өндірісінің тракторшы-машинисті					- жер жыртуға және себуге, тыңайтқыштарды себуге, жер өңдеуге және егін жинауға арналған тракторлық немесе өздігінен жүретін мамандандырылған ауыл шаруашылығы машиналарын жүргізуге және оларға техникалық қызмет көрсетуге; - жабдықты жұмысқа дайындау және орналастыру; - агрегаттың жылдамдығын, биіктігін және тереңдігін реттеу; - машиналарға техникалық қызмет көрсету және шағын жөндеу жұмыстарын жүргізу.	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативті дағдылар, өз бетінше шешім қабылдау, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	8341-2-001 Комбайн операторы						
	8341-2-002 Суару қондырғыларын орнату операторы						
	8341-2-007 Егін жинау машинасының машинисі Машиналар						
	8341-2-008 Тұқым сіңіру желісінің операторы						
	8341-2-009 Тұқым өңдеу желісінің операторы						
	8341-2-010 Жабық жерүсті жабдықтарының операторы						
	8341-9-012 Моторлы культиватор машинисі						
	8343-9-007 Қысқыш машинаның машинисі						
	8343-9-011 Астық тиеу-түсіру машинасының машинисі						
2	9116-0-005 Мелиорант	2	процесіне қатысу	көмекші процесс	Жұмыс істейтін жабдықтар мен құралдардың техникалық сипаттамасы, конструкциялық ерекшеліктері, тағайындалуы, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері	аумақта орнатылған қоқыс жәшіктері толғандықтан және олар орнатылған орындарды тазалаңыз; кәріз, газ және өрт сөндіру люктерінің қақпақтарын тазалау;	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативтілік, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	9116-0-006 Гидротехникалық құрылыстарға қызмет						

	көрсету және жөндеу жөніндегі жұмысшы					профилактикалық тексеру жүргізу, қоқыс жинау камераларынан қоқысты шығару және оларды тазалау; аумақты алдын ала ылғалдандыру арқылы аумақты қардан, шаңнан және ұсақ тұрмыстық қоқыстан тазарту; бекітілген аумақтағы жасыл алқаптарды және олардың қоршауларын суаруға; аумақты сыпыру, оны қар мен мұздан тазарту; көліктердің еркін жүруіне және жаяу жүргіншілердің қозғалысына кедергі келтірмейтін жерлерде қарды алып тастау және сақтау;	
	9116-0-008 Каналды шабу және тазалаушы						
	9116-0-009 Жерді суландырушы						
1	9329-2-011 Жапырақты темекі таратқыш	1	процесіне қатысу	көмекші процесс	Жұмыс істейтін жабдықтар мен құралдардың техникалық сипаттамасы, конструкциялық ерекшеліктері, тағайындалуы, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері	Тауарларды, материалдарды, жабдықтарды және басқа бұйымдарды жұмыс орындарына тасымалдау және дайын өнімді шығару; көлік құралдарын, жүк көліктері мен вагонеткаларды тиеу және түсіру, машиналардағы бітелулерді жою, машиналарды, жабдықтар мен құралдарды тазалау; бұйымдарды немесе бөлшектерді қолмен сұрыптауды орындау.	тиімділік, топта жұмыс істей білу, коммуникативтілік, жұмыс нәтижесіне жауапкершілік
	9329-2-012 Сеялка						
	9329-2-014 Жинақтаушы						

5. «Ауыл шаруашылығы» СБШ кәсіптік біліктілік картасы
2008 жылғы кәсіптердің халықаралық стандартты классификациясын ескере отырып (ISCO-08)
және Қазақстан Республикасының кәсіптердің ұлттық классификаторы 01-2017 ж

																ЭҚЖЖ секциясы	
	Код МСК 3	Ағылшын тіліндегі атауы	Орыс тіліндегі атауы		Код НКЗ	Орыс тіліндегі атауы	Мемлекеттік тілдегі атауы		Код НКЗ	Орыс тіліндегі атауы	Мемлекеттік тілдегі атауы					Кәсіпорынның типтік процестерінің тізімі	
																А «Ауыл, орман және балық шаруашылығы»	
																01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызмет көрсету	
																М Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	
																72 Ғылыми зерттеулер мен әзірлемелер	
																74 Өзге де кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет	
																75 Ветеринариялық қызмет	
26	1311	Agricultural and forestry production managers	Руководители подразделений в сельском и лесном хозяйствах	ч	1310	Руководители (управляющие) специализированных сельскохозяйственных подразделений	Мамандандырылған ауыл шаруашылығы бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)		1310-1	Руководители (управляющие) специализированных растениеводческих и животноводческих подразделений	Мамандандырылған өсімдік шаруашылығы және мал шаруашылығы бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	1. Басшылар мен мемлекеттік	4	6-8	6-8		
43	1342	Health services managers	Руководители служб в сфере здравоохранения		1342	Руководители (управляющие) специализированных подразделений в сфере здравоохранения и ветеринарии	Денсаулық сақтау және ветеринария саласындағы мамандандырылған бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)		1342-2	Руководители (управляющие) специализированных подразделений по ветеринарной деятельности	Ветеринариялық қызмет жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)		4	7-8	7-8		
									1210-0				4	6-8	6-8		
84	2132	Farming, forestry and fisheries advisers	Специалисты (консультанты) в области сельского, лесного и рыбного хозяйств		2132	Специалисты-профессионалы в области сельского, лесного и рыбного хозяйства	Ауыл, орман және балық шаруашылығы саласындағы кәсіби мамандар		2132-1	Агрономы	Агрономдар	2 Кәсіби мамандар	4	6-7	6-7		
85									2132-2	Специалисты-профессионалы в области защиты и карантина растений	Өсімдіктерді қорғау және карантин саласындағы кәсіби мамандар		4	6-7	6-7		
86									2132-3	Почвоведы	Топырақтанушылар		4	6	6		
87									2132-4	Агрохимики	Агрохимиктер		4	6	6		
88									2132-9	Другие специалисты-профессионалы в области сельского, лесного и рыбного хозяйства, н.в.д.г.	Б.т.к. ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы саласындағы басқа да кәсіби мамандар		4	5-6	5-6		
89	2133	Environmental protection professionals	Специалисты в области защиты окружающей среды		2133	Специалисты-профессионалы в области защиты окружающей среды	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы кәсіби мамандар		2133-1	Экологи	Экологтар		4	6	6		

93	2141	Industrial and production engineers	Инженеры в промышленности и на производстве		2141	Производственные инженеры, в т.ч. по продукции	Өндіріс инженерлері, оның ішінде өнім жөніндегі инженерлер		2141-1	Инженеры-технологи (общий профиль)	Инженер-технологтар (жалпы бейін)		4	6	6	
112	2144	Mechanical engineers	Инженеры-механики		2144	Инженеры-механики	Инженер-механиктер		2144-7	Инженеры в области механизации сельского хозяйства	Ауыл шаруашылығын механикаландыру саласындағы инженерлер		4	6	6	
136	2149	Engineering professionals not elsewhere classified	Специалисты-профессионалы в области техники, не входящие в другие группы		2149	Специалисты-профессионалы в области техники, исключая инженеров-электротехников, н.в.д.г.	Инженер-электротехниктерді қоспағанда, б.т.к. техника саласындағы кәсіби мамандар		2149-9	Другие специалисты-профессионалы в области техники, исключая инженеров-электротехников, н.в.д.г.	Инженер-электротехниктерді қоспағанда, б.т.к. техника саласындағы басқа да кәсіби мамандар		4	6	6	
220	2250	Veterinarians	Ветеринарные врачи		2250	Ветеринарные врачи	Ветеринариялық дәрігерлер		2250-0	Ветеринарные врачи	Ветеринариялық дәрігерлер		4	6	6	
468	3115	Mechanical engineering technicians	Техники-механики	ч	3115	Техники-механики	Техник-механиктер		3115-2	Техники по промышленному оборудованию и инструментам, в т.ч. в области сельского хозяйства	Өнеркәсіптік жабдықтар және құрал-саймандар жөніндегі, ауыл шаруашылығы саласындағы техниктер	3 Техниктер және басқа да көмекші кәсіби персонал	3	5	5	
530	3141	Life science technicians (excluding medical)	Специалисты-техники в области биологических наук (за исключением среднего медицинского персонала)		3141	Специалисты-техники в области биологических исследований (за исключением среднего медицинского персонала)	Биологиялық зерттеулер саласындағы техник мамандар (орта медициналық персоналды қоспағанда)		3141-1	Техники-биологи	Техник-биологтар		3	5	5	
531									3141-2	Координаторы клинического исследования	Клиникалық зерттеу үйлестірушісі		3	5	5	
532									3141-9	Другие специалисты-техники в области биологических исследований (за исключением среднего медицинского персонала), н.в.д.г.	Б.т.к. биологиялық зерттеулер саласындағы басқа да техник мамандар (орта медициналық персоналды қоспағанда)		3	5	5	
533	3142	Agricultural technicians	Техники-агрономы		3142	Вспомогательный профессиональный персонал в сельском хозяйстве	Ауыл шаруашылығындағы кәсіби көмекші персонал		3142-0	Вспомогательный профессиональный персонал в сельском хозяйстве	Ауыл шаруашылығындағы кәсіби көмекші персонал		3	4-5	4-5	
559	3240	Veterinary technicians and assistants	Ветеринарные фельдшеры и ассистенты		3240	Ветеринарные фельдшеры	Ветеринариялық фельдшерлер		3240-0	Ветеринарные фельдшеры	Ветеринариялық фельдшерлер		3	4-5	4-5	
566	3257	Environmental and occupational health inspectors and associates	Инспекторы и другой среднетехнический персонал в области медицинских аспектов охраны труда и окружающей среды	ч	3160	Инспекторы строительных работ, по контролю качества и охране труда	Сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі құрылыс жұмыстарының инспекторлары	ч	3160-5	Инспекторы по охране окружающей среды	Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инспектор		3	5-6	5-6	
567								ч	3160-6	Инспекторы по контролю качества и технике безопасности	Сапаны бақылау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспекторлар		3	5-6	5-6	
737	5164	Pet groomers and animal care workers	Грумеры и другие работники, ухаживающие за животными	ч	5190	Другие работники сферы индивидуальных услуг	Жеке қызмет саласындағы басқа жұмыскерлер		5190-4	Грумеры и другие работники, ухаживающие за животными	Грумерлер және жануарларға күтім жасайтын басқа жұмыскерлер	5 Қызмет көрсету және	2	2-4	2-4	
780	6111	Field crop and vegetable growers	Полеводы и овощеводы		6111	Полеводы и овощеводы	Дикандар және көкөніс өсірушілер		6111-1	Фермеры и рабочие по выращиванию полевых культур	Фермерлер және егін дақылдарын өсіру жөніндегі жұмысшылар	6 Ауыл	2	3-4	3-4	
781									6111-2	Фермеры и рабочие по выращиванию овощей традиционным способом в открытом и закрытом грунте	Көкөністерді ашық және жабық топырақта дәстүрлі жолмен өсіру жөніндегі фермерлер және жұмысшылар		2	3-4	3-4	

811	6310	Subsistence crop farmers	Квалифицированные работники, производящие растениеводческую продукцию для личного потребления	ч	6310	Фермеры сельского хозяйства, рыболовства и производящие продукцию для личного потребления	Ауыл шаруашылығының, балық өсіретін және балық аулайтын, өнімдерді жеке тұтыну үшін өндіретін фермерлер		6310-1	Фермеры, производящие растениеводческую продукцию для личного потребления	Өсімдік шаруашылығы өнімдерін жеке тұтыну үшін өндіретін фермерлер		2	3-4	3-4	
813	6330	Subsistence mixed crop and livestock farmers	Квалифицированные работники, производящие смешанную растениеводческую и животноводческую продукцию для личного потребления	ч	6310	Фермеры сельского хозяйства, рыболовства и производящие продукцию для личного потребления	Ауыл шаруашылығының, балық өсіретін және балық аулайтын, өнімдерді жеке тұтыну үшін өндіретін фермерлер		6310-3	Фермеры, производящие смешанную растениеводческую и животноводческую продукцию для личного потребления	Аралас өсімдік шаруашылығы және мал шаруашылығы өнімдерін жеке тұтыну үшін өндіретін фермерлер		2	3-4	3-4	
883	7233	Agricultural and industrial machinery mechanics and repairers	Механики и ремонтники сельскохозяйственного и промышленного оборудования	ч	7239	Слесари и ремонтники, н.в.д.г.	Б.т.к. слесарлар және жөндеушілер		7239-1	Слесари сельскохозяйственного оборудования	Ауыл шаруашылығы жабдыктарының слесарлары	7 Өнеркәсіп, құрылыс, көлік және байланыс	2	3-4	3-4	
1004	7544	Fumigators and other pest and weed controllers	Фумигаторщики и другие рабочие по борьбе с вредителями и сорняками	ч	7549	Другие рабочие промышленности, строительства, транспорта и родственных занятий	Өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылар		7549-2	Фумигаторщики и другие рабочие по борьбе с вредителями и сорняками	Фумигаторшылар және зиянкестермен және арамшөптермен күресу жөніндегі басқа да жұмысшылар		2	2-3	2-3	
1084	8151	Fibre preparing, spinning and winding machine operators	Операторы машин по приготовлению волокна, прядильных и намоточных машин		8151	Операторы по приготовлению волокна, прядильных и намоточных машин	Талшық дайындау, иіру және орау машинасының операторлары		8151-9	Другие операторы по приготовлению волокна, прядильных и намоточных машин, н.в.д.г.	Б.т.к. талшық дайындау, иіру және орау машинасының басқа да операторлары	8 Өндірістік жабдыктар операторлары, құрастырушылар және жөндеушілер	2	2-3	2-3	
1098	8159	Textile, fur and leather products machine operators not elsewhere classified	Операторы машин по производству текстильной, меховой и кожаной продукции, не входящие в другие группы	ч	8159	Операторы по производству текстильной, меховой и кожаной продукции, н.в.д.г.	Б.т.к.тоқыма, тері және былғары өнімдерін өндіру жөніндегі операторлар		8159-9	Другие операторы по производству текстильной, меховой и кожаной продукции, н.в.д.г.	Б.т.к. тоқыма, тері және былғары өнімдерін өндіру жөніндегі басқа да операторлар		2	2-3	2-3	
1157	8189	Stationary plant and machine operators not elsewhere classified	Операторы промышленных установок и стационарного оборудования, не входящие в другие группы	ч	8189	Другие операторы производственного стационарного оборудования, н.в.д.г.	Б.т.к. өндірістік стационарлық жабдыктардың басқа да операторлары	ч	8189-0	Другие операторы производственного стационарного оборудования, н.в.д.г.	Б.т.к. өндірістік стационарлық жабдыктардың басқа да операторлары		2	2-3	2-3	
1165	8211	Mechanical machinery assemblers	Слесари-сборщики механических машин		8211	Сборщики механических машин и оборудования	Механикалық машиналар мен жабдыктарды құрастырушылар		8211-9	Другие сборщики механических машин и оборудования, н.в.д.г.	Б.т.к. басқа механикалық машиналар мен жабдыктарды құрастырушылар		2	2-3	2-3	
1217	8341	Mobile farm and forestry	Операторы моторизованног		8341	Операторы моторизованного	Ауыр және орман шаруашылығының		8341-1	Трактористы	Тракторшылар		2	2-3	2-3	

Ауыл шаруашылығы және ветеринария СБШ - да жоғарыда келтірілген кәсіптер функционалдық картада сегіз біліктілік деңгейі бойынша кәсіптік кіші топтарды ескере отырып, мүмкін болатын мансаптық өсуді көрсете отырып бөлінген. Бір деңгейдегі мансаптық қозғалыстың бұл мүмкін жолдары қызыл көрсеткі, ал әр түрлі деңгейлерде көк көрсеткі арқылы көрсетілген.

6. Әзірленген/жаңартылған және әзірлеуге/жаңартуға қажетті кәсіби стандарттар тізбесі.

п/п	Кәсіби стандарттың саласының (сферасының) атауы	Кәсіби стандарттың атауы	Мамандықтардың карточкаларының (карточкаларының) атауы
Әзірлеу			
1.	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	«Жерге орналастыру»	1. Техник-геодезист; 2. Топографиялық-геодезиялық және маркшейдерлік жұмыстарда өлшеуші; 3. Жерге орналастыру жөніндегі техник; 4. Геодезист; 5. Сызушы; 6. Жерге орналастыру жөніндегі инженер.
Барлығы:		1 КС	7 мамандық карточкалары

2026 жылға арналған кәсіби стандарттарды әзірлеу және/немесе жаңарту жоспары

п/п	Кәсіби стандарттың саласының (сферасының) атауы	Кәсіби стандарттың атауы	Мамандықтардың карточкаларының (карточкаларының) атауы
Әзірлеу			
1.	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	«Кадастр»	1. Кадастрды бағалау технигі; 2. Жер кадастры жөніндегі техник; 3. Кадастр жөніндегі техник; 4. Жер кадастры жөніндегі инженерлер; 5. Кадастр жөніндегі инженерлер; 6. Тіркеуші (кадастр жүйесінде); 7. Жерді қолдану есебі және мониторингі жөніндегі инженерлер;
Барлығы:		1 КС	7 мамандық карточкалары

7. Қорытындылар мен ұсыныстар.

Қазақстан Республикасындағы еңбек нарығының дамуы – соңғы жылдары белсенді түрде дамып келе жатқан, кәсіби қоғамдастыққа да, әртүрлі деңгейдегі білім беру ұйымдарына да талаптар қоятын процесс. Қазіргі уақытта көптеген салаларда белгілі бір саладағы қызметкерге қойылатын талаптарды да, белгілі бір еңбек рөлдеріне (лауазымдарына) сәйкес келетін біліктіліктерді де анықтайтын арнайы әзірленген алгоритм жоқ.

Бұл мәселе жаңа талаптарға сәйкес кәсіптік стандарттар мен іргелі нормативтік құқықтық актілерді әзірлеу арқылы жүйелі түрде шешіледі - белгілі бір мемлекеттік органға (салаға/салаға) салалық біліктілік шеңбері.

Жалпы алғанда, СБШ – бұл құзыреттіліктің әрбір деңгейіне қарай біліктіліктер мен дағдылар бөлінетін нормативтік құжаттар, біліктілік, деңгейлер жүйесі. СБШ-ның негізгі міндеті – біліктілік деңгейлері бойынша градацияны, ұсынылған еңбек кәсіптік білімдерін, дағдыларын және дағдыларын қамтитын тиімді құрал функциясы.

Әзірленген Салалық біліктілік шеңбері «Кәсіби біліктілік туралы» Қазақстан Республикасының 2023 жылғы 4 шілдедегі № 14-VIII Заңына, сондай-ақ әрбір салаға тән нормативтік құқықтық актілерге негізделген.

Өнеркәсіптің әртүрлі салаларында салалық біліктілік шеңберін әзірлеумен және енгізумен байланысты процестер біліктіліктің жекелеген деңгейлеріне қойылатын талаптарды жүйелеу, сондай-ақ келесі тармақтардың жүйелік сипатын оңтайландыру қажеттілігінен туындайды:

- еңбек нарығын дамытудың жалпы стратегиясы (техникалық және жоғары білім негізінде кадрларды даярлауды ескере отырып), сондай-ақ жұмыс беруші мен мүдделі тараптар/кәсіби стандарттарды әзірлеушілер;

- стандарттарды одан әрі әзірлеу/жаңарту бойынша қысқа мерзімді жоспар;
- кәсіптік біліктілікті дағдымен, дағдымен және біліммен жүйелеу.

Болашақта Салалық біліктілік шеңбері мамандарға қойылатын негізгі талаптарды реттейтін болады, сондай-ақ еңбек нарығы мен жұмыс берушілердің, атап айтқанда, талаптарын ескере отырып, жаңа кәсіби стандарттарды әзірлеу немесе қолданыстағыларды жаңарту бағытын көрсететін болады.

Кәсіптердің ұлттық жіктеуішінің салалық біліктілік шеңбері экономикалық қызмет түрлерінің 44 кіші сыныбын, экономикалық қызметтің 31 кіші түрін қамтиды.

Кәсіби біліктілікке қатысты СБШ-ны бекіту немесе жаңарту Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі жанынан құрылған Ауыл шаруашылығы және ветеринария саласындағы кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңестің құзыретіне жатады.